

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

LA
STRADA
MOLDOVA

Safe
Online

EDUCAȚIA PENTRU SIGURANȚA ÎN MEDIUL ONLINE A COPIILOR/ELEVILOR

SUPORT DE CURS PENTRU FORMAREA INIȚIALĂ
ȘI CONTINUĂ A CADRELOR DIDACTICE

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

LA
STRADA
MOLDOVA

EDUCAȚIA PENTRU SIGURANȚA ÎN MEDIUL ONLINE A COPIILOR/ELEVILOR

SUPORT DE CURS PENTRU FORMAREA INIȚIALĂ ȘI CONTINUĂ
A CADRELOR DIDACTICE

Prezentul suport de curs este destinat pentru formarea inițială și continuă a cadrelor didactice în cadrul programelor de studii cu profil pedagogic, la toate nivelurile de învățământ, inclusiv preșcolar.

Suportul a fost elaborat de Centrul Internațional „La Strada”, în colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării din Republica Moldova.

Autori:

HAHEU-MUNTEANU Efrosinia, doctor în pedagogie, conferențiar universitar

PAVLENCO Mihaela, doctor în pedagogie, conferențiar universitar

Coordonare generală:

BOTEZATU Elena, directoare executivă, Centrul Internațional „La Strada”

ANDRIȚCHI Viorica, doctor habilitat, profesor universitar, directoare a Institutului Național pentru Educație și Leadership

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII DIN REPUBLICA MOLDOVA

Haheu-Munteanu, Efrosinia.

Educația pentru siguranța în mediul online a copiilor/elevilor: suport de curs pentru formarea inițială și continuă a cadrelor didactice / Haheu-Munteanu Efrosinia, Pavlenco Mihaela; coordonare generală: Botezatu Elena, Andrițchi Viorica; Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, Centrul Internațional "La Strada". – Chișinău: [S. n.], 2025 (Print-Caro). – 72 p.: il., tab. color.

Referințe bibliogr. la sfârșitul paragrafelor și în subsol. – [40] ex.

ISBN 978-5-85748-282-7.

37.015:004(072)

H 15

Tipar executat la Tipografia PRINT-CARO

e-mail: printcaro@gmail.com

Dreptul de autor:

AO Centrul Internațional „La Strada”

MD-2012, C.P.259, mun. Chișinău

Republica Moldova

Tel: (+373) 22 234906

e-mail: office@lastrada.md

www.lastrada.md

CUPRINS

Terminologie și definiții.....	5
Semne convenționale	6
Introducere	7

UNITATE DE ÎNVĂȚARE I. SIGURANȚA ÎN MEDIUL ONLINE ÎN CONTEXTUL PROCESULUI EDUCAȚIONAL

3

I.1. Scurtă descriere a UÎ I.	9
I.2. Competențele dezvoltate în cadrul unității de învățare	9
I.3. Rezultatele unității de învățare	9
I.4. Referințe bibliografice	10
I.5. Conținutul unității de învățare.....	11
I.5.1. Delimitări teoretice și normative ale cursului „Educația pentru siguranța online”	11
I.5.2. Standardele de protecție și siguranță a copiilor/elevilor în mediul online.....	15
I.5.3. Conținuturile educației pentru siguranța online	19
I.5.4. Strategii de predare-învățare a Educației pentru siguranța online	24
Anexe	28

UNITATE DE ÎNVĂȚARE II.

CONȚINUTURI RECOMANDATE PENTRU PROIECTAREA LECȚIILOR DE EDUCAȚIE PENTRU SIGURANȚA ONLINE

4

II.1. Scurtă descriere a UÎ II.	29
II.2. Competențele dezvoltate în cadrul unității de învățare	29
II.3. Rezultatele unității de învățare	30
II.4. Referințe bibliografice	30
II.5. Conținutul unității de învățare.....	31
II.5.1. Proiectarea și valorificarea conținuturilor educației pentru siguranța online	31
II.5.2. Parteneriatul cu familia pentru siguranța copiilor/elevilor în mediul online.....	38
II.5.3. Evaluarea în activitățile de educație pentru siguranța online.....	42
Anexe	46
Curricula pe trepte de învățământ	57

Terminologie și definiții

Siguranța online a copiilor reprezintă rezultatul unui șir de măsuri întreprinse pentru a proteja bunăstarea copilului în mediul virtual, prevenind riscuri care i-ar putea afecta integritatea fizică, emoțională sau sexuală.

Violența online – utilizarea sistemelor informatice pentru a provoca, facilita sau amenința cu aplicarea violenței asupra unei persoane. Aceasta poate avea ca rezultat sau poate provoca daune sau suferințe fizice, sexuale, psihologice sau economice și poate include exploatarea circumstanțelor, caracteristicilor sau vulnerabilității acestora¹.

Abuz online asupra copiilor – orice formă de violență fizică, emoțională sau sexuală la care sunt expuși copiii în mediul virtual sau care este facilitată de utilizarea tehnologiilor informaționale și de comunicație (TIC).

Securitate online – rezultatul unui șir de măsuri întreprinse pentru a asigura protecția datelor, informațiilor și dispozitivelor unei persoane împotriva accesului neautorizat sau a atacurilor cibernetice.

Neticheta – cod de reguli de comunicare în spațiul online, definind normele unei interacțiuni civilizate și responsabile în spațiu online.

Cyberbullying (hărțuirea online) – reprezintă orice act ofensiv, umilitor, abuziv sau de amenințare prin intermediul computerelor, tabletelor sau al telefoanelor mobile. Acesta poate include mesaje instant, e-mailuri, postări pe rețele sociale precum Snapchat, Facebook, X, WhatsApp sau interacțiuni în jocurile online.

Manipulare – presupune influențarea unei persoane prin mijloace incorecte pentru a o determina să acționeze sau să gândească într-un anumit mod, fără ca aceasta să fie deplin conștientă de intenția reală din spatele acțiunii.

Troll – o persoană care, de regulă, acționează anonim sau sub un pseudonim (nickname), având intenția de a provoca reacții negative, de a deranja sau a dezinforma în mediul online.

Dependența online – apare atunci când realitatea digitală devine mai atractivă decât viața reală, iar copilul/elevul începe să își modeleze comportamentul offline în funcție de cel practicat în mediul online. Această dependență poate duce la pierderea controlului asupra timpului petrecut pe Internet și la efecte negative asupra vieții personale și sociale.

Grooming (ademenire online) – procesul prin care un adult atrage și manipulează un copil, câștigându-i încrederea cu scopul de a exploata ulterior, inclusiv în scopuri sexuale.

¹ Conform definiției Comitetului Convenției privind criminalitatea informatică, Grupul de lucru privind agresiunea cibernetică și alte forme de violență online, în special împotriva femeilor și copiilor, disponibil la <https://rm.coe.int/t-cy-2017-10-cbg-study-provisional/16808c4914>

Semne convenționale

Scurtă descriere a unității de învățare

Competențe specifice

Rezultate ale învățării (finalități de studiu)

Referințe bibliografice

Fișă de lucru

Structura cursului

Sarcini de lucru scurte

Sarcini de lucru individual

Notă

Evaluare

Era informațională în care cresc copiii și tinerii de azi le oferă acces instantaneu la lumea digitală, printr-un singur click. Internetul reprezintă o resursă extraordinară pentru învățare și dezvoltare, dar, în același timp, poate fi un mediu plin de riscuri.

Fiecare cadru didactic, indiferent de disciplină sau nivelul de învățământ la care predă, trebuie nu doar să cunoască, dar și să fie capabil să îi învețe pe copii/elevi cum să navigheze în siguranță în mediul online; să fie conștienți de riscuri, să le prevină și să creeze o experiență digitală sigură, fără pericole și cu impact educativ pozitiv.

Pentru a promova și consolida eforturile privind asigurarea unui mediu online sigur pentru copiii și elevii din instituțiile de învățământ general, Ministerul Educației și Cercetării din Republica Moldova (MEC) a aprobat *Standardele de protecție și siguranță a copiilor/elevilor în mediul online*¹, elaborate cu suportul experților de la Centrul Internațional „La Strada”. De asemenea, a fost elaborat *Ghidul de implementare a standardelor de protecție și siguranță a copiilor/elevilor în mediul online*.²

Prezentul suport de curs este destinat pentru formarea inițială și continuă a cadrelor didactice în cadrul programelor de studii cu profil pedagogic, la toate nivelurile de învățământ, inclusiv preșcolar.

Rezultatele scontate (finalitățile) în urma studierii cursului „Educația pentru siguranța în mediul online a copiilor/elevilor” sunt corelate cu Standardele de competență profesională a cadrelor didactice din învățământul general, aprobate la ședința Consiliului Național pentru Curriculum (proces-verbal nr. 18 din 03 iulie 2018) și prin Ordinul Ministrului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1124 din 20 iulie 2018.³

Accentul este pus pe formarea și dezvoltarea competențelor necesare pentru instruirea cadrelor didactice implicate direct în implementarea standardelor de protecție și siguranță a copiilor/elevilor în mediul online.

Subiectele incluse în acest suport de curs au fost identificate în cadrul evaluării necesităților de formare ale educatorilor, învățătorilor din învățământul primar și gimnazial, precum și în urma realizării unor studii sociologice cu referire la această problemă.⁴

Conținuturile propuse în acest suport de curs completează programele de studii, având un rol esențial în formarea inițială și continuă a cadrelor didactice. Prin intermediul acestora, se asigură durabilitatea competențelor profesionale, integrarea

¹ https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_aprobare_sso_2022_0.pdf

² <https://siguronline.md/cadre-didactice/ghidul-de-implementare-a-standardelor-pentru-protectia-si-siguranța-copiilor-in-mediul-online-2/>

³ https://mec.gov.md/sites/default/files/standarde_de_competenta_profesionala_ale_cadrelor_didactice_din_invatamantul_general_0.pdf

⁴ Studiul „Siguranța copiilor pe Internet”, realizat de Centrul de Investigații și Consultanță „SocioPolis”, la cererea Centrului Internațional pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Femeii „La Strada”, în parteneriat cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

absolvenților în câmpul muncii și adaptarea lor la cerințele actuale ale sistemului educațional.

Pentru fiecare unitate de învățare sunt propuse metode și tehnici de predare-învățare-evaluare, materialele necesare și timpul alocat pentru fiecare unitate. De asemenea, fiecare subiect este însoțit de fișe informative elaborate de echipa Centrului Internațional „La Strada”.

Punctele forte ale suportului de curs „Educația pentru siguranța în mediul online a copiilor/elevilor” includ:

- o structurare clară a conținuturilor;
- indicații pentru parcurgerea cursului de către student;
- punerea la dispoziția cadrelor didactice (formatorilor) a unei game variate de aplicații, resurse digitale, exerciții și sarcini de lucru creative.

Aceste resurse sprijină înțelegerea conceptelor teoretice și oferă studenților oportunitatea de a crea, aplica și integra diverse strategii didactice adaptate vârstei și particularităților individuale ale copilului/elevului, contribuind astfel la realizarea unei educații eficiente pentru siguranța în mediul online.

SIGURANȚA ÎN MEDIUL ONLINE ÎN CONTEXTUL PROCESULUI EDUCAȚIONAL

I.1. Scurtă descriere a UÎ I.

Structura actualei unități de învățare și aplicațiile practice incluse au ca obiectiv familiarizarea studenților/cadrelor didactice cu noțiunile și principiile fundamentale ale educației pentru siguranța online, precum și modalitățile de abordare/integrare în practica educațională a strategiilor de identificare și prevenire a violenței online.

9

I.2. Competențele dezvoltate în cadrul unității de învățare

- Valorificarea cadrului normativ-regulatoriu și a politicilor educaționale din perspectiva educației pentru siguranța online;
- Valorificarea reperelor psihologice și pedagogice privind particularitățile educaționale și dezvoltarea personalității copilului/elevului prin activități dedicate educației pentru siguranța în mediul online;
- Comunicarea unui mesaj educațional relevant, în concordanță cu finalitățile educației pentru siguranța online și adaptat particularităților de vârstă ale copilului/elevului.

I.3. Rezultatele unității de învățare

După ce vor studia această unitate de învățare, studenții vor putea:

- să aplice prevederile actelor normative, documentelor de politici educaționale, curriculumului în proiectarea, desfășurarea și evaluarea activităților de educație pentru siguranța online;
- să utilizeze reperele psihologice și pedagogice privind dezvoltarea copilului/elevului în procesul de proiectare, implementare și evaluare a activităților de educație pentru siguranța online;
- să formuleze un mesaj adecvat conținutului educației pentru siguranța online, ținând cont de particularitățile individuale și diferențele de dezvoltare ale copilului/elevului.

I.4. Referințe bibliografice

1. Cucuș C. Informatizarea în educație. Aspecte ale virtualizării formării. Iași: Polirom, 2006.
2. Drăgan J., Ștefănescu P. (coord.). Povară A., Velicu A. Reprezentarea violenței televizuale și protecția copilului. București: Vanemonde, 2009.
3. Ficea B. Tehnici de manipulare. București: Nemira, 1997.
4. Handrabura L., Grîu N., Șpac S. Educație pentru media: (clasele a 3-a - a 4-a): auxiliar didactic pentru învățători și elevi / Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI). Chișinău: F.E.-P. "Tipografia Centrală", 2017. 140 p.
5. Țărnă Ec. Bazele comunicării. Ediția a II-a. Chișinău: Prut Internațional, 2017.
6. Ghidul pentru protecția copilului în mediul online: http://mecc.gov.md/sites/default/files/itu_cop_-_ghid_copiirepublica_moldova.pdf
7. Platforma UK Safer Internet Centre: resurse informative, educative pentru grupuri profesionale, copii, tineri și îngrijitori (disponibil în limba engleză) <https://www.saferinternet.org.uk/>
8. Recommendation CM/Rec(2019)10 of the Committee of Ministers to member States on developing and promoting digital citizenship education, adopted by the Committee of Ministers on 21 November 2019 at the 1361st meeting of the Ministers' Deputies, disponibile la: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=090000168098de08
9. Standardele de calitate pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general din perspectiva școlii prietenoase copilului, aprobate prin ordinul ME al RM nr. 970 din 11.10.2013, disponibile la: https://mecc.gov.md/sites/default/files/o970din_11_10_13_standarde_spc_0.pdf
10. Standardele de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general, aprobate prin ordinul Ministrului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1124 din 20 iulie 2018, disponibile la: https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_de_competenta_profesionala_ale_cadrelor_didactice_din_invatamantul_general.pdf
11. Standardele pentru protecția și siguranța copiilor/elevilor în mediul online, aprobate prin ordinul Ministerului Educației și Cercetării al RM nr. 985 din 07.10.2022, disponibile la: https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_aprobare_sso_2022_0.pdf
12. Strategia pentru un internet mai bun pentru copii, adoptată în mai 2022 de Comisia Europeană, disponibilă la: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/strategy-better-internet-kids>
13. <https://educatia.mediacritica.md/ro/>
14. <https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-1/>

I.5. Conținutul unității de învățare

I.5.1. Delimitări teoretice și normative ale cursului „Educația pentru siguranța online”

Dezvoltarea tehnologiilor digitale în domeniul educației este determinată și susținută de relevanța acestora la nivel global. Cercetările în domeniu (A. Gremalschi, L. Handrabura, S. Șpac, A. Pisău) subliniază importanța cunoașterii tehnologiilor informaționale de către cadrele didactice, precum și integrarea corectă a TIC, a conceptelor și a metodologiilor pedagogice moderne în procesul de învățământ.

În declarațiile internaționale cu privire la drepturile copilului se stipulează că, din cauza imaturității fizice și psihice, copiii au dreptul de a beneficia de sprijin prin diverse forme/măsuri de protecție. Aceste măsuri trebuie să includă sprijinul oferit copiilor de către instituțiile de învățământ, precum și de toate organizațiile și structurile locale responsabile de protecția copilului, ca răspuns la necesitatea consolidării cooperării intersectoriale pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.

Astfel, organizațiile guvernamentale și neguvernamentale din Europa au abordat problema identificării unor soluții prin care copiii pot fi protejați atât de tentativele de abuz, cât și de impactul negativ al conținuturilor din mediul online, extrem de accesibile pentru copii. În acest context, educația devine unul dintre cei mai importanți piloni în prevenirea diferitelor forme de abuz online și în pregătirea copiilor pentru o interacțiune responsabilă cu lumea virtuală. În tot mai multe state europene, siguranța online capătă o dimensiune accentuat educațională.

Riscurile la care copiii se pot expune sunt multiple, fiind asociate frecvent cu accesul la conținuturi dăunătoare, protecția insuficientă a datelor cu caracter personal sau comunicarea cu persoane necunoscute. În calitate de utilizatori ai tehnologiilor informaționale, copiii sunt, de fapt, cei mai vulnerabili în fața riscului de acostare în scop de abuz sexual sau a distribuirii de materiale cu caracter abuziv (imagini sau videoclipuri care documentează abuz sexual asupra minorilor). Fiind la o vârstă caracterizată de deschidere spre comunicare și explorare, copiii pot căuta experiențe noi și, în lipsa unor mecanisme eficiente de protecție, devin vulnerabili și expuși unor pericole reale.

În unele studii realizate de UNICEF, organizațiile inter-guvernamentale și societatea civilă, se subliniază că toate drepturile copiilor trebuie să fie respectate, protejate și asigurate, inclusiv în mediul digital. Organizația Națiunilor Unite (ONU) a pus la dispoziția publicului un nou standard internațional adoptat prin „Comentariul General nr. 25 cu privire la drepturile copiilor în mediul digital” (martie, 2021). Concluzia este una semnificativă: copiii trebuie să aibă libertatea de a explora lumea digitală, urmând doar să fie protejați împotriva violenței, exploatării, abuzului și dezinformării.

Este esențial să fie încurajată și sprijinită utilizarea Internetului de către copii în condiții de siguranță și flexibilitate. În astfel de acțiuni de informare și educare a copiilor privind utilizarea tehnologiilor informaționale, trebuie implicați în mod activ părinții, tutorii legali, instituțiile de învățământ (grădinița, școala), mass-media, operatorii de telefonie mobilă și furnizorii de servicii internet.

Conceptul de siguranță în mediul online nu este unul relativ nou. Încă din anii '90, odată cu apariția și dezvoltarea primelor tendințe în comportamentele persoanelor care manifestă atitudini abuzive față de copii, acest subiect a început să atragă tot mai multă atenție.

Brainstorming (5-8 minute)

Ce semnifică pentru dumneavoastră noțiunea de siguranță.

La nivel de definire și înțelegere a conceptului de *siguranță online* există adesea confuzii, întrucât acest termen este semantic foarte apropiat de alți termeni precum *securitate online* sau *securitate cibernetică*, fiecare referindu-se, totuși, la aspecte distincte ale lumii virtuale.

În literatura de specialitate, precum și în practicile educaționale internaționale, *securitatea online* și *siguranța online* sunt concepte diferite, deși au unele elemente comune¹:

Siguranță online reprezintă rezultatul unui șir de măsuri adoptate/întreprinse pentru a proteja bunăstarea copilului în mediul virtual, față de riscuri care ar putea afecta integritatea fizică, emoțională sau sexuală.

Securitate online se referă la ansamblul măsurilor adoptate/întreprinse pentru a asigura protecția datelor, informațiilor și dispozitivelor unei persoane.

12

Analizarea conceptelor

„Securitatea online” versus „Siguranța online” (anexa 1)

Astfel, *securitatea online* se referă la măsurile de ordin tehnic pe care le întreprinde un utilizator pentru a-și proteja dispozitivul împotriva programelor malițioase sau pentru a securiza platformele și instrumentele web utilizate (parole, restricții, filtre aplicate etc.). *Securitatea cibernetică*, deseori utilizată în strânsă legătură cu securitatea online, vizează măsuri tehnice mai ample, orientate spre prevenirea compromiterii sistemelor informatice, precum și a datelor transmise prin intermediul acestora.

Siguranța online a copilului are un scop distinct – protecția în mediul virtual – și se referă la prevenirea riscurilor care pot afecta integritatea fizică, emoțională și sexuală a copilului în spațiul online.

Dacă în cazul primelor două concepte (securitate online și securitate cibernetică) ne referim la cunoștințe de ordin tehnic, menite să prevină atacurile cibernetice sau tentativele de sustragere a informațiilor de către persoane rău intenționate, în cazul siguranței online accentul cade pe dezvoltarea la copii a unor abilități de a analiza critic interacțiunile cu conținuturi și utilizatori online, de a manifesta respect și responsabilitate față de alți utilizatori, precum și de a evalua posibile riscuri pentru propria stare de bine și cea a semenilor lor.²

¹ <https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-2/>

² <https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-1/>

Analizarea Ghidului profesorului

<https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-1/>

<https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-2/>

Așadar, internetul și tehnologiile digitale au generat noi provocări pentru copii și elevi, schimbând în ultimii ani paradigma educației și responsabilitatea acesteia în dezvoltarea competențelor copiilor.

Odată cu apariția unor noi riscuri și pericole în mediul virtual, obiectivele educației s-au extins și pe dimensiunea digitală, astfel încât să sprijine dezvoltarea unui sistem de competențe care să permită participarea activă, pozitivă și sigură a copilului în activitățile online.

Așa cum ne confirmă studiile sociologice, internetul a devenit parte integrantă a vieții cotidiene a copiilor din Republica Moldova¹. Conform celui mai recent Studiu realizat de CI „La Strada” „Siguranța copiilor în mediul digital”, *99% dintre copii sunt prezenți zilnic în mediul online, iar 1 din 10 copii nu cunoaște nimic despre siguranța online. 36% dintre copii au acceptat cereri de prietenie de la persoane pe care nu le cunosc în viața reală; 30% au discutat cu persoane pe care nu le cunosc personal și prima oară le-au cunoscut în rețeaua de socializare și 29% au trimis cereri de prietenie persoanelor pe care nu le-au întâlnit în viața reală. Fiecare al 5-lea copil a văzut sau accesat din întâmplare imagini cu conținut sexual și a vizionat imagini sau video cu caracter sexual în timp ce căuta informații pe internet, iar fiecare al 6-lea copil a primit imagini neadecvate, sau mesaje sau imagini cu caracter sexual.* Aceste experiențe de navigare în mediul online, încă de la vârste fragede, indică faptul că dispozitivele digitale devin o parte esențială a vieții copiilor încă din copilăria timpurie. Odată cu utilizarea acestor dispozitive și accesul la Internet, în lipsa unei pregătiri adecvate privind utilizarea în siguranță, copiii sunt expuși diferitelor tipuri de riscuri specifice activităților din mediul virtual².

- ✓ **Odată ce ai postat ceva online, poate fi salvat, distribuit sau arhivat fără ca tu să știi!**
- ✓ **Amintește-ți: Internetul nu uită! Chiar dacă ștergi, cineva poate avea deja o copie.**
- ✓ **Gândește-te bine înainte să postezi!**

Oamenii de știință atrag atenția asupra faptului că siguranța copiilor în lumea virtuală este o problemă vitală, aflată la agenda publică a multor state. Un internet mai sigur pentru toți utilizatorii, indiferent de vârstă, presupune cunoașterea și promovarea programelor educaționale la toate nivelurile de instruire, astfel încât mediul online să devină un spațiu bogat de oportunități pentru copii, tineri și adolescenți – un loc

¹ <https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-1/>

² Datele prezentate reflectă rezultatele studiului „Cercetare despre experiențele online ale copiilor din Republica Moldova și riscurile la care se expun”. Centrul Internațional „La Strada”, 2021

unde aceștia pot descoperi informații valoroase din domenii educaționale, culturale, științifice (mediul online găzduiește biblioteci uriașe), să dobândească cunoștințe, să comunice și să-și dezvolte competențele în acord cu exigențele civilizației contemporane. Toate acestea trebuie realizate într-o manieră elevată, selectivă, sigură, pentru a preveni, în special, cazurile de abuz online asupra copiilor.

Avantajele pedagogice ale utilizării internetului:

- ✓ Internetul oferă o multitudine de idei și resurse noi: proiecte pentru lecții, exerciții online pentru elevi și studenți, jocuri electronice educative.
- ✓ Internetul facilitează schimbul de experiență și comunicarea între profesori, elevi și studenți, făcând abstracție de frontierele dintre țări (învățământul la distanță).
- ✓ Internetul oferă elevilor și studenților oportunitatea de a participa la proiecte pentru însușirea limbilor străine și cunoașterea altor culturi. Această metodă este mai rapidă și mult mai eficientă decât schimburile tradiționale de studenți și nu implică cheltuieli pentru călătorie.
- ✓ Internetul pune la dispoziție instrumentele de cercetare chiar și pentru acei care nu obișnuiesc să viziteze cu regularitate biblioteca tradițională.

Vizionarea filmului

Provocare: „Fiți în siguranță și pe internet. Țineți cont de sfaturile noastre”

Completarea frazei „*Utilizatorii rețelelor sociale care nu-și securizează informațiile sau postează fără a se gândi la consecințele postărilor, cel mai ușor își expun imaginea unor riscuri precum ...*”

Probleme de securitate¹. Ca și în societate, în mediul online există fraude, informații false și materiale inadecvate copiilor. La crearea oricărui tip de pagină web, este important să se țină cont de măsurile de securitate:

- ✓ Politica școlii/instituției în materie de securitate și utilizare acceptabilă a internetului trebuie definită clar înainte de crearea paginii web oficiale sau până la implicarea elevilor în competiții de elaborare a paginilor web.
- ✓ Machetarea și modul de prezentare a imaginilor trebuie să reflecte politica școlii/instituției privind securitatea.
- ✓ Pentru a asigura securitatea și respectarea vieții private, multe școli nu divulgă numele persoanelor din fotografiile publicate pe internet sau indică doar prenumele acestora. Este un principiu care merită luat în considerare la crearea paginilor proprii. Care sunt regulile de securitate ale instituției dumneavoastră în acest sens?
- ✓ Pentru a verifica integritatea informației publicate și a vă asigura că măsurile de securitate ale paginilor către care faceți trimitere corespund politicii adoptate de școala/instituția unde activați, este necesară verificarea tuturor hiperlegăturilor externe către alte pagini web. Veți filtra accesul la internet sau le veți recomanda

¹ <http://eap-pcf-eu.coe.int>.

elevilor să utilizeze internetul cu discernământ și responsabilitate. Pentru a spori eficiența, multe școli combină aceste două metode.

- ✓ Rețineți că paginile web create de elevi în cadrul cursurilor pot fi accesate de utilizatori din întreaga lume. Aceste site-uri pot deveni instrumente de relații publice pentru școala dumneavoastră. De aceea, este recomandat ca profesorii să supravegheze și să ghideze elevii pe tot parcursul procesului de creație.
- ✓ În ultimă instanță, profesorii sunt responsabili pentru paginile create de elevi.

Prin urmare, cadrele didactice trebuie să dispună de autoritatea necesară pentru a respinge paginile inadecvate sau pentru a retrage de pe site-ul școlii ori al proiectului acestei pagini care nu corespund cerințelor. Pentru a putea supraveghea activitatea elevilor, este necesar ca profesorii să cunoască parolele paginilor web create.

Este esențial să menționăm că, deși internetul oferă numeroase oportunități, soluțiile tehnice nu sunt întotdeauna mai bune decât cele tradiționale. Poșta electronică, de exemplu, a revoluționat procesul de comunicare, dar nu va înlocui niciodată comunicarea directă, față în față, dintre două persoane.

Realizarea unui dicționar de termeni specifici *Educației pentru siguranța online a copiilor/elevilor*.

Definirea conceptelor: siguranță online, violență online, abuz online asupra copiilor, securitate online.

1.5.2. Standardele de protecție și siguranță a copiilor/ elevilor în mediul online

În ultimii ani, subiectul protecției copiilor în mediul online a atras tot mai mult atenția factorilor de decizie la nivel național, fapt ce a determinat aprobarea mai multor documente de politici în acest domeniu. Astfel, în scopul promovării și consolidării eforturilor de asigurare a siguranței online a copiilor și elevilor din instituțiile de învățământ general, Ministerul Educației și Cercetării, în conformitate cu art. 140 al Codului educației nr.152/2014, a aprobat prin Ordinul nr. 985/2022, pentru implementare, *Standardele pentru protecția și siguranța copiilor/elevilor în mediul online*¹. Acest document reflectă esența politicilor educaționale europene și naționale în domeniul educației.²

Standardele pentru protecția și siguranța copiilor/elevilor în mediul online sunt corelate cu *Standardele de calitate pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general din perspectiva școlii prietenoase copilului* și sunt structurate pe trei domenii: management, capacitate instituțională și curriculum/proces educațional. Acestea sunt concretizate printr-o serie de indicatori, care servesc drept repere observabile pentru

¹ https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_aprobare_sso_2022_0.pdf

² <https://siguronline.md/cadre-didactice/ghidul-de-implementare-a-standardelor-pentru-protectia-si-siguranta-copiilor-in-mediul-online-2/>

atingerea standardelor. Standardele, indicatorii și descriptorii precizează ansamblul de acțiuni, procese, mijloace, strategii, produse și dovezi ce determină nivelul calității serviciilor educaționale oferite de instituție.

La elaborarea Standardelor pentru protecția și siguranța copiilor/elevilor în mediul online s-a ținut cont de următoarele documente și recomandări internaționale:

- *Recomandările Consiliul Europei* privind promovarea educației pentru cetățenie digitală, prin care, într-un mod sistemic, sunt dezvoltate abilități de gândire critică și competențe esențiale pentru asigurarea siguranței copiilor în mediul online¹.
- *Recomandările OECD* (Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică) și *Cadrul European pentru competențe digitale – DigCompOrg* al Comisiei Europene, care promovează o abordare comprehensivă a siguranței online în instituțiile de învățământ, prin integrarea acestora în toate politicile, procedurile și procesele educaționale din școală.
- *Planul de Acțiuni privind Educația Digitală*, elaborat și aprobat de Comisia Europeană, care subliniază importanța siguranței online și a „igienii digitale” în contextul dezvoltării competențelor digitale.

16

Așadar, *Standardele pentru protecția și siguranța copiilor/elevilor în mediul online* au fost concepute pentru a asigura un cadru minim necesar de acțiuni ce pot fi implementate de instituțiile de învățământ general, având scopul de a consolida efortul în promovarea siguranței online, crearea unui mediu sigur și protejat pentru copii/elevi și stabilirea măsurilor de informare continuă a cadrelor didactice, părinților și copiilor/elevilor despre siguranța online.

În acest sens, MEC și CI „La Strada” au elaborat un *Ghid de implementare a standardelor de protecție și siguranță a copiilor/elevilor în mediul online*. Acest ghid are scopul de a oferi instituțiilor de învățământ general suportul necesar în promovarea unor politici interne și strategii care să protejeze copiii în spațiul digital, asigurându-le accesul sigur la resursele disponibile online. Totodată, ghidul încurajează dezvoltarea unui parteneriat eficient între grădiniță/școală, familie și comunitate, pentru crearea unui mediu coerent și sprijinirea copiilor în descoperirea lumii online, având în vedere atât avantajele, cât și potențialele pericole. Ghidul conține repere esențiale, soluții de management, aspecte metodologice și exemple de bune practici.

Pentru implementarea cu succes a Standardelor pentru protecția și siguranța copiilor/elevilor în mediul online, este necesar ca fiecare cadru didactic să aibă dezvoltate competențe digitale.

Competențele digitale reprezintă sisteme integrate de cunoștințe, abilități, deprinderi, atitudini și valori, formate și dezvoltate prin învățare, pe care le posedă un individ și le poate mobiliza pentru a soluționa diverse probleme ce apar în procesul de colectare, păstrare, prelucrare și diseminare a informației prin intermediul tehnologi-

¹ Apud Ghid de implementare a standardelor de protecție și siguranță a copiilor/elevilor în mediul online. <https://siguronline.md/cadre-didactice/ghidul-de-implementare-a-standardelor-pentru-protectia-si-siguranta-copiilor-in-mediul-online-2/>

ilor informației și comunicațiilor. Aceste competențe devin esențiale și necesare atât cadrelor didactice, cât și copiilor în dezvoltare.

Analizarea cadrului european al competențelor digitale pentru cetățeni

DigComp <https://digital-skills-romania.eu/resurse-training/cadrul-competentelor-digitale-pentru-cetateni-digcomp/>
Elucidarea aspectelor legate de siguranță și soluționare de probleme.

Standardele de protecție și siguranță a copiilor/elevilor în mediul online pun un accent deosebit pe siguranța acestora în spațiul virtual, igiena cibernetică, gândirea critică, alfabetizarea mediatică, astfel încât aceștia să poată discerne și depăși amenințările omniprezente, cum ar fi știrile false, bullying-ul online și orice alte riscuri la adresa sănătății, securității și bunăstării lor.

Totodată, *Standardele de protecție și siguranță a copiilor/elevilor în mediul online* stabilesc un set de condiții și cerințe minime obligatorii, referitoare la: conținutul documentelor manageriale, infrastructura, dotările instituției de învățământ cu mijloace adecvate pentru protecția și siguranța copiilor/elevilor în mediul online, competențele necesare cadrelor didactice, precum și finalitățile și rezultatele elevilor în domeniul educației pentru siguranța în mediul online. În aceeași ordine de idei, standardele constituie o bază solidă pentru evaluarea obiectivă a calității instituției, din perspectiva asigurării unui cadru optim pentru protecția și siguranța copiilor/elevilor în mediul online.

17

Elucidarea principiilor care reprezintă interesul superior al copilului reflectate în Standardele de protecție și siguranță a copiilor/elevilor în mediul online

* Ghidul de implementare a Standardelor pentru protecția și siguranța copiilor în mediul online

La nivel instituțional, *Standardele de protecție și siguranță a copiilor/elevilor în mediul online* reprezintă¹:

- un **sistem de referință** pentru dezvoltarea strategică a instituției școlare din perspectiva asigurării protecției și siguranței copiilor/elevilor în mediul online;
- un **reper** pentru planificarea anuală/operațională a instituției școlare în domeniul protecției și siguranței copiilor/elevilor în mediul online;
- un **suport** pentru operaționalizarea politicii de protecție și siguranță a copiilor/elevilor în mediul online, inclusiv prin proceduri interne;

¹ <https://siguronline.md/cadre-didactice/ghidul-de-implementare-a-standardelor-pentru-protectia-si-siguranta-copiilor-in-mediul-online-2/>

- un **traseu** clar pentru asigurarea funcționalității mecanismului de identificare, evaluare, referire, asistență și monitorizare a copiilor victime sau potențiale victime ale abuzului online;
- **direcții** pentru consolidarea capacității instituționale în domeniul protecției și siguranței copiilor/elevilor în mediul online;
- **direcții** pentru formarea profesională inițială și continuă a managerilor școlari și a personalului didactic în domeniul protecției și siguranței copiilor/elevilor în mediul online;
- un **construct** pentru designul activităților curriculare și extracurriculare în vederea formării comportamentului proactiv și responsabil al copiilor în mediul online;
- un **reper** pentru elaborarea planului de acțiuni de educație parentală privind educația pentru siguranța online;
- un **referențial** pentru autoevaluarea și evaluarea instituției școlare din perspectiva protecției și siguranței copiilor/elevilor în mediul online.

Standardele de protecție și siguranță a copiilor/elevilor în mediul online vor fi valorificate de către¹:

- **Managerii școlari** – prin asigurarea tuturor condițiilor manageriale necesare pentru protecția și siguranța copiilor/elevilor în mediul online;
- **Cadrele didactice** – prin proiectarea, organizarea și evaluarea demersului didactic axat pe educația pentru siguranța în mediul online;
- **Elevi** – prin stabilirea obiectivelor de autoprotecție în mediul online și elaborarea unor strategii proprii de învățare în domeniul siguranței online;
- **Părinți** – prin stabilirea obiectivelor de educație a copiilor pentru siguranța în mediul online;
- **Factorii de decizie** – prin evaluarea și monitorizarea calității instituțiilor de învățământ general din perspectiva protecției și siguranței copiilor/elevilor în mediul online.

Standardele de protecție și siguranță a copiilor/elevilor în mediul online cuprind trei domenii-cheie, menite să sprijine sistemul educațional în elaborarea și implementarea măsurilor care contribuie la asigurarea siguranței copiilor/elevilor în spațiul digital. Acestea urmăresc dezvoltarea unui angajament real față de siguranța online la nivel local și vizează abilitarea întregii comunități școlare de a interacționa pozitiv în mediul online, fără a expune copilul riscurilor ce pot afecta siguranța și bunăstarea sa .

¹ ibidem

Tabelul 1.1. Structura *Standardelor de protecție și siguranță a copiilor/elevilor în mediul online*

Domenii-cheie	Descriere
Management	vizează setul de cerințe privind angajamentul, politicile și procesele-cheie specifice asigurării protecției și siguranței copiilor/elevilor în mediul online, inclusiv mecanismele de identificare, evaluare, referire, asistență și monitorizare a copiilor victime sau potențiale victime ale violenței ori abuzului în mediul online.
Capacitatea instituțională	vizează setul de cerințe privind infrastructura și ecosistemul digital necesare pentru securizarea și protecția copiilor/elevilor în mediul online, precum și nivelul de competență al personalului în domeniul securității și protecției copiilor/elevilor în mediul online.
Curriculum/ proces educațional	vizează setul de cerințe privind proiectarea și organizarea activităților educaționale formale, non-formale și informale, cu implicarea familiei și a partenerilor în educația copiilor/elevilor pentru siguranța în mediul online.

Analiza indicatorilor din standarde pe dimensiunea capacitatea instituțională. Completarea fișei de analiză (anexa 2).

Comisia Europeană aprobă Planul de acțiuni pentru perioada 2021-2027 în vederea resetării/transformării educației, care prezintă o viziune actualizată pentru îmbunătățirea alfabetizării digitale, a competențelor și capacității la toate nivelurile educației și pentru toate nivelurile de competențe digitale (de la cel de bază la avansat). *Elucidarea a 3 priorități din plan.*

1.5.3. Conținuturile educației pentru siguranța online

Conținuturile recomandate în cadrul cursului „Educația pentru siguranța în mediul online a copiilor/elevilor” trebuie să corespundă logicii și coerenței științifice, dar să fie prezentate într-o paradigmă pedagogică acțională.¹

Actualizarea conținuturilor de învățare derivă din esența educației la diferite trepte de școlarizare (preșcolară, primară, gimnazială), care include toate formele de sprijin necesare copilului/ elevului pentru a-și realiza dreptul la supraviețuire și protecție și

¹ Formarea inițială a cadrelor didactice în domeniul educației timpurii: Curriculum de bază / Centrul Educațional „Pro Didactica”; autori: Valentina Prițcan, Dorina Putina, Liuba Mocanu. – Ch.: „Imprint Star” SRL, 2010

pentru a-i asigura dezvoltarea conform particularităților de vârstă.¹ Viitorul educator sau învățător este chemat să-i ofere copilului/elevului îngrijire, dezvoltare și educație optimă de calitate. Așadar, rolul principal în prevenirea comportamentelor de risc în mediul online și creșterii gradului de reziliență a copilului/elevului în situații neplăcute, întâlnite pe online, revine formării de abilități.

Principalii actori responsabili în formarea acestor abilități sunt părinții/tutorii și cadrele didactice. Educația pentru siguranța online trebuie văzută ca un proces centrat pe copil/elev, începând de la grădiniță și continuând la alte trepte de școlarizare, astfel încât, înaintând în vârstă și odată cu diversificarea activităților și intereselor în mediul online, copilul/elevul să posede setul de competențe necesare pentru a fi un utilizator activ, pozitiv și responsabil în mediul online.

În selectarea conținuturilor privind educația pentru siguranța în mediul online prin educația formală și/sau non-formală, copilului/elevului trebuie să-i fie formate valori, atitudini, abilități și cunoștințe în corespundere cu specificul de vârstă, gradul de înțelegere și nevoile sale.

Evidențiem că, la **nivelul învățământului preșcolar**, potrivit cercetărilor, rolul esențial al educatorului este eficientizarea instruirii ca rezultat al introducerii treptate a informatizării în învățământul preșcolar. Problemele învățării copiilor despre tehnologiile informaționale, în sens pedagogic, fac obiectul discuțiilor multor oameni de știință.

Cercetările moderne în domeniul pedagogiei preșcolare realizate de K. H. Моторина, С. П. Первина, С. А. Шапкина, Ю. М. Горвитз etc. arată posibilitatea cunoașterii modului de utilizare a computerului la vârsta de 5-7 ani. Această perioadă coincide cu momentul dezvoltării intensive a gândirii copilului, pregătind trecerea de la gândirea vizual-figurativă la cea abstract-logică. La această etapă, computerul acționează ca un instrument intelectual special pentru eficientizarea/diversificarea diferitor tipuri de activități.

Pentru identificarea aspectelor legate de educația pentru siguranța online la vârste timpurii, este necesar să analizăm mediul familial de unde vine copilul și ce experiențe de utilizare a calculatorului, tabletei, telefonului are. Și respectiv, este justificată introducerea *educației pentru siguranța online* încă de la vârste fragede, când copilul poate asimila ușor regulile de utilizare a acestor instrumente indispensabile viitorului, care au un impact cu dublu efecte asupra copilului.

Copiii preșcolari sunt tot mai *atrași de rețelele de socializare* și sunt, ca atare, produsul erei digitale. Astfel, în domeniul tehnologiilor și resurselor educaționale digitale interactive, asistăm la elemente de noutate reconceptualizate chiar în Curriculumul pentru educație timpurie prin introducerea, la *domeniul de activitate „Științe și tehnologii”*, a unei noi dimensiuni: *„Educația digitală”*:

Competența specifică 1. *Recunoașterea și aplicarea tehnologiilor, resurselor digitale interactive în diferite contexte educaționale și cotidiene, dând dovadă de responsabilitate față de securitatea personală*

¹ ibidem

Unitățile de competență:

1.1. Recunoașterea și utilizarea tehnologiilor și resurselor educaționale digitale interactive.

1.2. Respectarea regulilor de utilizare a TREDI.

1.3. Identificarea pericolelor utilizării tehnologiilor digitale.

Astfel, prin aceste unități de competențe, *Educația pentru siguranța online a copilului* se poate materializa la nivelul învățământului preșcolar.

▪ La **nivelul învățământului primar**¹ copilul trebuie să învețe utilizarea eficientă și în siguranță a resurselor internetului, fiind implicat în procesul educațional, dar și în scopuri și interese personale, cum ar fi căutarea de informații, crearea de conținuturi, lărgirea cercurilor de comunicare și participarea la viața grupurilor și comunităților virtuale. În ciclul primar, învățătorul/învățătoarea, prin lecțiile și activitățile organizate, formează copilului deprinderi de accesare în siguranță a internetului, interacțiune cu conținuturile online și comunicare cu alți utilizatori. La această etapă, învățarea despre siguranța online trebuie să corespundă principalelor interese ale copiilor în mediul online:

- ✓ conținuturi online (căutare, accesare, creare);
- ✓ jocuri online (educative, de divertisment);
- ✓ comunicare (aplicații, platforme, jocuri).

Astfel, pentru învățarea comportamentelor sigure în mediul online, în ciclul primar vor fi abordate următoarele elemente-cheie:

- rolul internetului și reguli importante pentru utilizatorul copil;
- accesarea conținuturilor online;
- informații personale în mediul online;
- comportamente respectuoase față de alți utilizatori în mediul online;
- comunicarea cu persoane necunoscute în mediul online.

Odată cu începerea **ciclului gimnazial** de studii, interesele și activitățile copiilor în mediul online se diversifică. Ei devin mai activi online, consumă mai multe conținuturi. Schimbarea comportamentelor este vizibilă atât în viața reală, cât și în cea virtuală. Identitățile virtuale pe care și le creează sunt tot mai reprezentative, își lărgesc cercul de comunicare în mediul online, produc mai frecvent conținuturi video sau foto pe care le postează și distribuie².

În preadolescență și adolescență, copiilor le place să se afirme, să-și creeze o proprie imagine de sine, să facă parte dintr-o comunitate sau anumit cerc, să testeze anumite limite în relațiile pe care le stabilesc. Fiind nativi digitali, toate acestea au loc paralel în ambele medii: real și virtual.

La treapta gimnazială, cadrele didactice vor organiza activități ce au ca scop formarea comportamentelor online responsabile față de sine și față de alții, precum și dezvoltarea abilităților de identificare a semnelor unor situații de risc, identificând pași siguri și soluții de evitare a riscurilor.

¹ <https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-1/>

² <https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-2/>

În clasele finale de gimnaziu, a VIII-a și a IX-a, temele despre siguranța online vor fi abordate prin prisma relațiilor de prietenie, simpatie, dragoste, care se pot manifesta atât cu persoane cunoscute în viața reală, cât și cu cele necunoscute în spațiul virtual.

Astfel, lecțiile despre comunicare, relații în mediul online și sexting vin să prevină comportamentele de risc, care ar putea favoriza hărțuirea, amenințările sau abuzurile sexuale online.

Tabelul 1.2. Conținuturi recomandate

Nivel de învățământ	Conținuturi
Învățământul preșcolar	Conținuturile online Durata și condițiile de utilizare a jocurilor online Parentaj digital Supravegherea și securizarea în mediul online
Învățământul primar¹	Mediul online și utilizatorii Imagini bune. Imagine rele/nepotrivite Imaginea mea online Prietenii în mediul online Cyberbullying sau hărțuirea în mediul online
Învățământul gimnazial²	Identitatea online Imaginea și reputația online Conținuturile online Comunicarea și interacțiunea în mediul online Hărțuirea în mediul online Relațiile în mediul online Abuzul sexual online

Relația copilului cu tehnologia

Atunci când copilul petrece foarte mult timp online și nu se poate desprinde de ecran sau manifestă reacții agresive când îi este întreruptă activitatea online de către adult, aceste comportamente vorbesc despre relația defectuoasă a copilului cu tehnologia la care au contribuit adulții din preajmă.

Lipsa de activități atractive în viața reală, nevoia de conectare emoțională nesatisfăcută de către părinți sau în familie, oferirea conștientă a ecranului de către adult pentru a-l ține ocupat pe copil pentru o perioadă îndelungată, modelează comportamente nesănătoase cu tehnologia. Excesul de utilizarea a tehnologiei poate afecta și lipsa unei conexiuni în offline poate afecta dezvoltarea armonioasă a copilului și percepțiile lumii înconjurătoare.

Serge Tisseron, psihiatru francez în lucrările sale ia în considerare și utilizarea din ce în ce mai timpurie a tehnologiei și rețelelor sociale de către copii. Acesta a introdus

¹ <https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-1/>

² <https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-2/>

regula „3-6-9-12” care se referă la utilizarea tehnologiei în mod sigur de către copii. Această regulă oferă câteva sfaturi simple, formulate în jurul a patru etape de baza ale vieții unui copil.

Înainte de vârsta de 3 ani – fără ecrane

Mulți părinți le permit copiilor sub 3 ani să se joace cu telefoanele mobile pentru a-i ține ocupați sau pentru a-i calma. Însă, copiii la această vârstă nu sunt suficient de dezvoltăți emoțional și nu sunt capabili să distingă între ficțiune și realitate.

Fără jocuri video până la vârsta de 6 ani

Este indicat să nu se permită jocurile video de orice fel până la vârsta de 6 ani. Când jocurile online sunt introduse prea devreme, acestea absorb toată atenția copilului în detrimentul altor activități.

Fără acces la internet înainte de vârsta de 9 ani

Înainte de vârsta de 9 ani, copiii nu sunt pregătiți să proceseze multitudinea de informații care circulă pe internet. Treptat părinții îi pot învăța că totul devine public și că orice ajunge pe internet va rămâne acolo permanent.

Fără telefon și rețele sociale înainte de vârsta de 12 ani

La această vârstă copiii sunt mai puțin pregătiți emoțional să facă față provocărilor întâlnite pe rețelele de socializare. Expunerea prea devreme la acest mediu poate duce la presiune socială, scăderea stimei de sine și creșterea riscului de interacțiuni nesigure online.

Conform recomandărilor lui Serge Tisseron, în primii doi ani de viață este indicat ca copilul să nu aibă acces la ecrane, deoarece creierul copilului are nevoie să exploreze lumea reală prin simțuri și interacțiune directă cu adulții. După vârsta de 2 ani, timpul petrecut în fața ecranelor poate fi introdus treptat, adăugând aproximativ 10 minute pentru fiecare an de viață (de exemplu: 10 minute la 2-3 ani, 20 de minute la 3-4 ani, 30 de minute la 4-5 ani, 40 de minute la 5-6 ani și așa mai departe). Acest ritm ajută la menținerea unui echilibru sănătos între lumea digitală și experiențele din viața reală.

Lucrul în echipe:

Echipa I – Ce comportamente ale părinților și adulților pot contribui la utilizarea excesivă a internetului de către copii?

Echipa II – Ce nevoi emoționale ale copiilor îi pot determina să caute refugiu în mediul online?

Echipa III – Cum pot părinții și adulții să creeze o relație sănătoasă a copilului cu tehnologia?

În sistemele educaționale ale altor state, dezvoltarea la copii a abilităților de navigare în siguranță în mediul online face parte din competența digitală. În Republica Moldova, competența digitală este una din cele 9 competențe-cheie, stabilite prin Codul Educației al Republicii Moldova, art. 11, alineatul (2).

O analiză complexă a ceea ce înseamnă să ai cunoștințe, abilități, atitudini și valori în raport cu lumea virtuală ne permite să afirmăm că și competențele copiilor/elevilor de a naviga în siguranță în mediul online trebuie să fie racordate cu sistemul de competențe transversale din învățământul general și cu atributele generice ale viitorilor cetățeni.¹

Eseu de reflecție

(Tutorial digital) Dependența de internet: viața e mai mult decât un ecran – Mediacritica

Evaluare

- ✓ Astăzi am învățat (despre/ să) . . .
- ✓ Am înțeles că . . .
- ✓ Nu mi-a fost clar/nu am înțeles . . .

24

I.5.4. Strategii de predare-învățare a Educației pentru siguranța online

Procesul de formare inițială a educatorilor/învățătorilor în domeniul educației pentru siguranța online a copiilor/elevilor are ca scop îmbunătățirea abilităților și competențelor digitale prin aplicarea metodelor interactive de predare-învățare.

Din perspectiva paradigmei educaționale constructiviste a învățământului formativ, predarea-învățarea trebuie să fie centrate pe cel care învață. Respectiv, pentru a fi promotor al educației centrate pe copil/elev, viitorul educator/învățător urmează să fie singur format în baza principiilor educației active, să se simtă subiect al propriei învățări.

Conceptul de strategie didactică are cel puțin trei accepțiuni²:

- a) un anumit mod de abordare a predării și învățării;
- b) un anumit mod de combinare a metodologiei cu mijloacele didactice;
- c) un mod de programare, ordonare, ierarhizare optimă a etapelor unui demers didactic.

Strategiile didactice sugerează trasee generale de parcurs, modele de acțiune, care presupun o serie de decizii pe care le adoptă cadrul didactic cu privire la desfășurarea procesului instructiv-educativ.

¹ [DOCUMENT Ghidul siguranței pe internet ce poate fi folosit de profesorii de la gimnaziu și liceu la orele de dirigiență sau în activități extrașcolare, lansat de Organizația Salvați Copiii România / Conține idei de activități la clasă și pentru ședințele cu părinții – Edupedu.ro](#)

² Formarea inițială a cadrelor didactice în domeniul educației timpurii: Curriculum de bază / Centrul Educațional „Pro Didactica”; autori: Valentina Prican, Dorina Putina, Liuba Mocanu. – Ch.: „Imprint Star” SRL, 2010

Criteriile după care se stabilește o strategie didactică sunt:

- concepția pedagogică generală (dominantă în epoca respectivă) și cea personală a cadrului didactic, pe care și-a format-o în cursul anilor de experiență (spre exemplu, o concepție modernă presupune folosirea unor strategii de activizare a elevilor/studentilor etc.);
- obiectivele instructiv-educative (cu cât strategia este mai focalizată pe obiective, cu atât va fi mai eficientă);
- natura conținutului (teoretic, practic, tehnic, artistic, prezentat într-o formă gata constituită, interactiv sau elaborat prin eforturi proprii de către cei ce învață);
- tipul de experiență de învățare propusă elevilor/studentilor (pentru organizarea fiecărui tip de experiență trebuie asigurate o serie de condiții specifice, care vor favoriza producerea învățării dorite, de natură activă);
- caracteristicile psihofizice ale educabililor (nivelul de dezvoltare, ritmul învățării, gradul de motivare);
- principiile didactice (care recomandă alegerea preferențială a unor metode și a unor combinații, după criterii de eficiență și adecvare);
- dotarea didactico-materială a instituției (caracteristicile mediului de învățare, materialele și mijloacele didactice existente, oportunitățile oferite de mediul natural înconjurător);
- timpul de învățare disponibil (încadrarea optimă în timp este una din condițiile unei strategii eficiente).

Stăpânirea unei game largi de strategii didactice și aplicarea lor adecvată condiționează eficiența activității oricărui cadru didactic și poate oferi grupurilor de copii/elevi, cu stiluri de învățare diferite, condiții optime pentru dezvoltarea competențelor.

Tabelul 1.3. Tipuri de strategii didactice¹

Criteriul de clasificare	Strategii
După particularitățile evolutive ale gândirii	✓ <i>strategii inductive</i> (conduc copiii/elevii de la analiza unor fapte concrete la elaborarea unor noțiuni noi, de la particular la general, de la efecte la cauze etc.); ✓ <i>strategii deductive</i> (conduc copiii/elevii de la definiții și noțiuni la exemple și aplicații concrete, de la general la particular); ✓ <i>strategii analogice</i> (bazate pe modelare, pe reconstituirea unor copii cât mai fidele ale unor obiecte sau evenimente ale unei realități care nu poate fi cunoscută direct); ✓ <i>strategii mixte</i> (rezultă din combinarea celorlalte tipuri de strategii).

¹ Formarea inițială a cadrelor didactice în domeniul educației timpurii: Curriculum de bază / Centrul Educațional „Pro Didactica”; autori: Valentina Prițcan, Dorina Putina, Liuba Mocanu. – Ch.: „Imprint Star” SRL, 2010

Criteriul de clasificare	Strategii
După gradul de dirijare sau nondirijare a învățării	✓ strategii algoritmice (prescriu pas cu pas comportamentele educabililor și ale profesorilor, dirijarea învățării este strictă); ✓ strategii semi-algoritmice (învățarea este semi-independentă, alternând momentele desfășurate sub conducerea profesorului cu momentele de învățare independentă); ✓ strategii nealgoritmice (nu stabilesc dinainte desfășurarea procesului de predare-învățare, ci solicită creativitatea, munca independentă a copiilor/elevilor și, abordarea euristică a conținutului parcurs).

Analiza și determinarea strategiilor didactice expuse în proiectul lecției „Imaginea mea online”. Clasele a V-VII-a. Proiectul didactic pentru lecția/activitatea cu subiectul „Imaginea mea online” poate fi descărcat pe portalul www.siguronline.md, rubrica „Resurse didactice”.

26

Pentru ca educația să devină incluzivă, echitabilă și inovatoare, este necesară diversificarea modelelor de educație, pentru a le oferi copiilor și tinerilor cunoștințele, aptitudinile și sistemul de valori de care vor avea nevoie în viitor pentru a inova și prospera. Echitatea, incluziunea, eficiența și sustenabilitatea pot fi atinse prin intermediul inovării în educație, prin adoptarea de noi modele educaționale, inclusiv în format online, promovarea de noi servicii educaționale, valorificarea celor mai performante tehnologii digitale și asumarea unor noi roluri de către cadrele didactice și manageriale, de către instituțiile de învățământ, părinți, comunitate, în ansamblu.¹

Recunoașterea și utilizarea tehnologiilor și resurselor educaționale digitale interactive, la etapa actuală este o necesitate stringentă pentru cadrele didactice.

Scopul tehnologiilor și resurselor educaționale digitale interactive în educație este de a îmbunătăți calitatea procesului de predare-învățare-evaluare. Utilizarea tehnologiilor digitale permite cadrelor didactice:

- activități educaționale mai interactive, mai interesante/motivante;
- formarea unei culturi a informației pentru copii/elevi;
- activizarea interesului cognitiv/motivarea învățării la copii/elevi;
- abordarea individualizată și diferențiată în predare-evaluare.

Astfel, în contextul dezvoltării vertiginoase a tehnologiilor informaționale, Comisia Europeană subliniază²: Tehnologiile digitale îmbogățesc procesul de învățare în variate moduri și oferă oportunități de învățare ce trebuie să fie accesibile tuturor. Ele deschid accesul la o multitudine de informații și resurse. Educația poate beneficia de

¹ <https://siguronline.md/cadre-didactice/ghidul-de-implementare-a-standardelor-pentru-protectia-si-siguranta-copiilor-in-mediul-online-2/>

² Planul de acțiune pentru educația digitală. Comunicarea Comisiei Europene către Parlamentul european, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Bruxelles, 17.01.2018.

pe urma deschiderii sălilor de clasă, a experiențelor și proiectelor concrete, a noilor instrumente și materiale de studiu, precum și a resurselor educaționale deschise. Elevii și studenții pot dobândi mai multă autonomie prin colaborarea online. Accesul la tehnologii digitale și utilizarea lor pot contribui la asigurarea echității în educația de calitate pentru toți copiii/elevii. Tehnicile personalizate de predare sporesc motivația prin concentrarea asupra fiecărui elev în parte. Rezultatele la învățătură se îmbunătățesc, iar echitatea și eficiența sunt sporite prin inovarea sistemelor educaționale, adoptarea de noi servicii, tehnologii și competențe de către organizațiile din educație. Pentru a atinge un maxim de eficiență și sustenabilitate, inovarea trebuie să fie promovată de cadre didactice bine pregătite și integrată în obiective didactice clare. Respectiv, este nevoie de alfabetizare mediatică, de aptitudini și competențe digitale variate, de siguranță, securitate, bunăstare și confidențialitate în universul digital. Prin urmare, educația ar trebui să contribuie la consolidarea rezilienței în această eră a globalizării și a schimbărilor tehnologice rapide¹.

Selectarea și discutarea unui studiu de caz (10 minute)

<https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-1/>

Portofoliu. Descrierea metodelor aplicate în procesul de instruire privind prevenirea și evitarea violenței față de copii/elevi în mediul online (De ce?, Cvintet, Explozia stelară, Agenda cu notițe paralele, Floarea de nufăr, Discuția de tip Panel, Graficul T, VAS, Presupunerea prin termeni, Brainwriting, Pălăriile gânditoare, Metoda Frisco, Metoda Studiului de caz, Jurnalul dublu, Agenda cu notițe paralele, Graficul conceptual, Discuția de tip Panel, Dezbateră).

Utilizând metoda pălăriilor gânditoare, studenții împărțiți pe grupe, au sarcina de a identifica eventuale probleme și de a propune soluții de utilizare corectă a internetului.

Pălăria neagră – ASPECTE NEGATIVE: Care sunt dezavantajele rețelelor sociale?

Pălăria albă – INFORMEAZĂ: Ce înțelegem prin siguranța pe internet?

Pălăria roșie – EMOȚII: Cum se simte o persoană când este umilită în mediul online sau i se scriu comentarii urâte?

Pălăria galbenă – ASPECTE POZITIVE: Care sunt avantajele rețelelor sociale?

Pălăria albastră – CLARIFICĂ: Cum se manifestă comportamentul celui care hărțuiește online?

Pălăria verde – IDEI NOI: Ce trebuie să fac în momentul în care cineva se poartă urât cu mine în mediul online?

La finalul activității, studenții pot răspunde la întrebări ce implică utilizarea noilor tehnologii și a internetului, folosind platforma Kahoot.

¹ <https://siguronline.md/cadre-didactice/ghidul-de-implementare-a-standardelor-pentru-protectia-si-siguranta-copii-in-mediul-online-2/>

Anexa 1. Tabelul 1. „Securitatea online” versus „Siguranța online”¹

	Securitatea online	Siguranța online
Definiția	Un set de măsuri întreprinse pentru a asigura protecția datelor, informațiilor și dispozitivelor unei persoane.	Un set de măsuri întreprinse pentru a proteja o persoană de conținut dăunător online și activități riscante.
Scopul	Protecția datelor, informațiilor, dispozitivelor unei persoane.	Protecția integrității fizice, emoționale, sexuale a unei persoane în mediul online.
Riscuri specifice	Spargerea de rețele cu bază de date și informații secrete, malware, atac cibernetic care intenționează să redirectioneze traficul către un alt site fals, înșelăciune electronică, spam.	Hărțuirea online, schimbul de fotografii sau mesaje cu caracter sexual, șantajul sexual, ademenirea copilului în scopuri sexuale, accesarea conținutului nepotrivit vârstei etc. (riscuri de contact, de conduită, de conținut).
Soluții	Instalarea programelor anti-virus, crearea unor parole sigure pentru conturile online, programe software etc.	Cultivarea abilităților sociale, emoționale, de comunicare în mediul online.
Aspecte abordate în educație	Conștientizarea amenințărilor și atacurilor cibernetice. Implementarea practicilor de securitate cibernetică. Eticheta în lumea virtuală. Cum să devii cetățean responsabil digital etc.	Cum să construiești relații pozitive în spațiul online. Cum să îți dai seama dacă utilizezi în exces tehnologiile digitale. Cum să ai grijă de reputație online. Conștientizarea riscurilor (de siguranță online) în mediul online. Dezvoltarea abilităților de comunicare online, dezvoltarea empatiei și abilităților emoționale etc.

Anexa 2. Fișă de analiză

Analizarea indicatorilor din standarde pe dimensiunea capacitatea instituțională

Indicatori	Nivel de realizare / acțiuni întreprinse la nivel de instituția dvs.	Probleme depistate	Reflecții personale de îmbunătățire a situației

¹ <https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-1/>

CONȚINUTURI RECOMANDATE PENTRU PROIECTAREA LECȚIILOR DE EDUCAȚIE PENTRU SIGURANȚA ONLINE

II.1. Scurtă descriere a UÎ II.

Prin însușirea conținuturilor acestei unități de învățare, studentul își va dezvolta competențele necesare pentru identificarea etapelor de proiectare a procesului instructiv-educativ și a strategiilor de formare a comportamentelor online responsabile la copii/elevi în raport cu sine și cu ceilalți. De asemenea, își va dezvolta abilitățile de a identifica semnele situațiilor de risc, de a recunoaște pașii siguri și de a găsi soluții pentru evitarea acestora.

29

II.2. Competențele dezvoltate în cadrul unității de învățare

- Proiectarea procesului educațional al educației pentru siguranța online pe baza reperelor conceptuale și a cadrului metodologic aprobat, valorificând abordarea inter- și tras-disciplinară;
- Realizarea procesului educațional prin utilizarea tehnologiilor educaționale adecvate paradigmei acceptate în educația pentru siguranța online;
- Evaluarea rezultatelor copilului/elevului în activitățile de educație pentru siguranța online pe baza metodologiei specifice și a particularităților de vârstă;
- Crearea unui parteneriat educațional eficient pe baza potențialului formativ al colegilor, al familiei și al altor factori educaționali implicați în formarea personalității copilului/elevului din perspectiva educației pentru siguranța online;
- Soluționarea constructivă a conflictelor și situațiilor de problemă în cadrul grupului de copii/elevi, inclusiv în mediul online, între copil/elev și familie sau instituția de învățământ, manifestând respect și toleranță.

II.3. Rezultatele unității de învățare

După ce vor studia această unitate de învățare, studenții vor putea:

- să elaboreze proiecte didactice din perspectiva abordării inter și tras-disciplinare a conținuturilor curriculare ale domeniilor conexe educației pentru siguranța online;
- să selecteze strategii didactice adaptate vârstei și particularităților individuale ale copilului/elevului în vederea realizării educației pentru siguranța online;
- să evalueze rezultatele copilului/elevului în funcție de concepția educației pentru siguranța online și particularitățile de vârstă;
- să selecteze modalități de interacțiune cu familia și alți factori educaționali implicați în formarea personalității copilului/elevului din perspectiva educației pentru siguranța online;
- să propună sugestii de comunicare eficientă și soluții pentru depășirea situațiilor de problemă și conflict.

30

II.4. Referințe bibliografice

1. Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatarei sexuale și abuzurilor sexuale (Convenția de la Lanzarote), aprobată la 25.10.2007 și ratificată de Republica Moldova la 19.12.2011, disponibilă la: <https://rm.coe.int/168046e1d9>
2. Digital Education Action Plan 2021-2027: Resetting education and training for the digital age, disponibil la: <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan>
3. Ghid de implementare a standardelor de protecție și siguranță a copiilor/elevilor în mediul online. Chișinău, disponibil la: <https://siguronline.md/cadre-didactice/ghidul-de-implementare-a-standardelor-pentru-protectia-si-siguranta-copiilor-in-mediul-online-2/>
4. Ghid de utilizare a internetului, ed. a 2-a, Chișinău, 2016. Disponibil la: https://mecc.gov.md/sites/default/files/ghid_utilizare_internet_ron.pdf
5. Portalul Internet Matters: resurse educaționale pentru părinți și copii, resurse didactice pentru lucrul cu copiii (disponibil în limba engleză) - <https://www.internetmatters.org/>
6. Portalul Ora De Net: resurse pentru părinți, copii și profesori dezvoltate în cadrul proiectului derulat de Salvați Copiii România - <https://oradenet.ro/>
7. Portalul SigurOnline: resurse informative și didactice pentru copii, părinți și profesori (disponibil în limbile română și rusă) - www.siguronline.md
8. Repere metodologice privind securitatea și siguranța online a elevilor în procesul educațional la distanță pentru instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal, aprobate prin ordinul Ministerului Educației și Cercetă-

rii al RM nr. 1069 din 06.10.2021, disponibile la: https://mecc.gov.md/sites/default/files/img20201007_13332167_0.pdf

9. Siguranța copiilor în mediul online: Ghid pentru cadrele didactice din învățământul gimnazial, Chișinău 2021, disponibil la: <https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-2/>
10. Siguranța copiilor pe internet. Chișinău, 2021, disponibilă la: <https://siguronline.md/studii/siguranta-copiilor-pe-internet-2021/>

Alte resurse educaționale:

1. <https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-2/>
2. <https://digitaledu.ro/activitati-de-invatare-digitala/>
3. <https://www.edumagic.eu/blog/post/resurse-educationale-gratuite>
4. <https://digital.educred.ro/red-din-cred>
5. <https://educatieonline.md/>

II.5. Conținutul unității de învățare

II.5.1. Proiectarea și valorificarea conținuturilor educației pentru siguranța online

Proiectarea reprezintă o condiție fundamentală pentru succesul activităților didactice. Încercând o definiție a proiectării, putem spune că aceasta se constă într-un ansamblu de procese și operații prin care se anticipează activitățile instructionale. Ea implică o pregătire optimă a activității, astfel încât aceasta să valorifice întregul potențial creativ al cadrului didactic, fără a presupune copierea unor modele instructionale preexistente.

Principalele concepții privind proiectarea sunt următoarele:

- **concepția creativă:** activitatea de proiectare este un proces permanent de creație, fundamentat pe o serie de micro decizii;
- **concepția normativă:** presupune maximum de rigurozitate încă din proiectare, considerându-se ca proiectarea inițială.

Condițiile inițiale ale proiectării sunt:

- complexitatea: trebuie să cuprindă toate componentele procesului instructiv educativ: predare-învățare-evaluare;
- continuitatea (permanența);
- cadrele de referință;
- activitatea didactică anterioară;
- situația prezentă;
- eventuale predicții.

Structura unui proiect de lecție trebuie să ofere fiecărui cadru didactic libertatea de a-și stabili propriul traseu didactic, adaptat cât mai bine intereselor, nevoilor și particularităților copiilor/elevilor din clasă. Un proiect didactic eficient trebuie să aibă un caracter personalizat și creativ, reflectând stilul de predare al cadrului didactic, contextul educațional și specificul grupului de învățare.

Pași de urmat în proiectarea unei lecții

Înainte de a începe lecția ...

1. Motivația

De ce este importantă și valoroasă această lecție? Cum se conectează ea cu ceea ce a fost predat anterior și cu ceea ce urmează a fi predat? Ce oportunități oferă această lecție pentru dezvoltarea gândirii critice?

2. Obiectivele

Ce cunoștințe, abilități și semnificații vor fi explorate sau transmise? Ce vor putea face elevii cu aceste achiziții în contexte reale sau noi ?

3. Condiții prealabile

Ce trebuie să știe și să fie capabil să facă un elev înainte de a putea parcurge eficient această lecție?

4. Evaluarea

Prin ce modalități pot fi obținute dovezi clare că elevul a înțeles și însușit conținutul/lecția?

5. Resursele materiale și managementul timpului

Cum vor fi planificate și utilizate resursele materiale (digitale, tipărite, vizuale etc.) astfel încât să sprijine eficient activitățile de predare-învățare? Cum va fi organizat timpul pentru fiecare etapă a lecției, astfel încât să fie asigurată coerența și fluiditatea desfășurării activităților? *Lecția propriu-zisă ...*

1. Evocarea

Cum vor fi ghidați copiii/elevii în formularea întrebărilor și în stabilirea scopurilor pentru învățare? Cum vor fi ajutați să-și activeze și să-și examineze cunoștințele anterioare?

2. Realizarea sensului

Cum va fi explorat conținutul lecției de către elevi? Cum vor fi sprijiniți să-și monitorizeze și să-și verifice înțelegerea acestui conținut pe parcursul activităților?

3. Reflecția

Cum vor aplica elevii cunoștințele dobândite în cadrul lecției? Cum vor fi încurajați să caute informații suplimentare, să formuleze răspunsuri la întrebările rămase și să clarifice eventualele neînțelegeri/neclarități? La ce concluzii trebuie să se ajungă până la finalul lecției? În ce măsură este oportun să se ofere soluții pentru problemele ridicate?

După lecție...

1. Extensie

Ce alte aspecte pot fi învățate/explorate pornind de la această lecție? Ce activități pot continua procesul de învățare? Cum pot copiii să-și dezvolte în continuare competențele? Cum pot integra noilor cunoștințe în contexte concrete din viața cotidiană?

Studierea conținuturilor din subcapitolul II.1.1. Sugestii metodologice privind proiectarea și desfășurarea activităților în clasele I, II, III, IV (p. 27) din

Ghid Siguranța copiilor în mediul online treapta primară

și conținuturilor din subcapitolul II.1.1. Sugestii metodologice privind proiectarea și desfășurarea activităților în clasele V, VI, VII (p. 35)

Ghid Siguranța copiilor în mediul online treapta gimnazială

Resurse: <https://siguronline.md/profesori/>

Așadar, eficiența oricărei acțiuni, indiferent de natura sa (socială, economică, educațională etc.), depinde, în mod firesc, de integrarea acesteia într-o structură organizatorică mai amplă și mai complexă, respectiv într-un sistem căruia i se subordonează din punct de vedere al scopurilor și finalităților urmărite. În context educațional, integrarea este definită din perspectivele inter și transdisciplinarității.

Însăși profesia de educator sau învățător solicită dobândirea unor cunoștințe din multiple domenii care au tangență cu activitatea din grădiniță și școală: limbă și comunicare, științe, arte, societate, sport etc. La vârsta preșcolară și școlară mică, copiii sunt adesea curioși să afle cât mai multe lucruri despre lumea care îi înconjoară. De multe ori, ei nu se mulțumesc cu informațiile primite de la cei din jur și continuă explorarea într-un mod mai profund, devenind totodată buni autodidacți.

Din punct de vedere curricular, integrarea înseamnă organizarea și corelarea disciplinelor școlare, în scopul evitării tratării lor izolate, în mod tradițional. Totodată, integrarea reprezintă „*procesul și rezultatul procesului prin care copilul/elevul interpretează materia care îi este transmisă, pornind de la experiența sa de viață și de la cunoștințele pe care deja și le-a însușit.*” La nivel curricular, integrarea implică stabilirea unor relații clare între cunoștințe, capacități, competențe, atitudini și valori care aparțin unor discipline școlare distincte.

Educația de tip integrat se fundamentează pe patru competențe esențiale, denumite și *piloni ai educației*:

- a învăța să cunoști/să știi/să înveți – accentul este pus pe metodologiile de învățare, care devin mai importante decât conținutul în sine, într-un context în care cunoștințele se multiplică rapid, iar selecția acestora ține mai degrabă de decizia individuală decât de cea socială;
- a învăța să faci – presupune dobândirea deprinderilor necesare practicării unei profesii, dar și a competențelor psihologice și sociale necesare pentru a putea lua decizii adecvate în diverse situații de viață;

- a învăța să trăiești/să muncești împreună cu ceilalți – implică acceptarea interdependenței ca trăsătură a mediilor sociale contemporane, dezvoltarea abilităților de prevenire și rezolvare a conflictelor și colaborarea pentru atingerea unor obiective comune, cu respectarea identității fiecăruia.
- a învăța să fii – vizează dezvoltarea personalității, capacitatea de a acționa autonom și creativ, manifestarea unei gândiri critice și asumarea responsabilității în diverse contexte de viață.

Sensul abordării integrate constă în dezvoltarea competențelor transversale, transdisciplinaritatea fiind nu doar un nou mod de abordare a conținuturilor, dar și un nou mod de organizare a procesului de învățare.

Abordarea inter și transdisciplinară a subiectelor oferă multiple beneficii: reluarea discuțiilor, evaluarea impactului activităților anterioare, exersarea și aplicarea cunoștințelor dobândite, individualizarea procesului de formare a comportamentelor sigure și sănătoase, precum și analiza noilor experiențe trăite sau auzite de copii/elevi. Cadrele didactice vor valorifica toate oportunitățile disponibile pentru a organiza lecții captivante, relevante și formative, adaptate nevoilor și intereselor specifice ale fiecărui copil sau elev.

Completarea propoziției.

Monodisciplinaritatea este centrată pe

Pluridisciplinaritate constă în studierea

Interdisciplinaritate presupune

Pentru proiectarea unei activități integrate, este esențială corelarea a mai multor componente: managementul timpului, colectarea și mobilizarea resurselor necesare, proiectarea propriu-zisă a activităților de învățare (acțiuni, motivare, parteneriate, resurse, metode, spațiu), desfășurarea activității propriu-zise și evaluarea finală a temei.

Integrarea activităților nu se soldează cu „dispariția” anumitor discipline, consecințele majore fiind: centrarea pe activități integrate de tipul proiectelor; relaționările între concepte, fenomene, procese din domenii diferite; corelarea rezultatelor învățării cu situațiile din viața cotidiană; unitățile tematice, conceptele sau problemele devin principii organizatoare ale curriculum-ului¹.

Selectarea și discutarea unui studiu de caz privind cyberbullying-ul

Resurse: <https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-2/>
<https://siguronline.md/resurse-utile/video/>

Dezvoltarea comportamentelor sigure în mediul online este realizată în baza principiului integrării, la toate disciplinele școlare, în contextul formării competențelor cheie la elevi. Astfel, ghidurile destinate cadrelor didactice privind siguranța copiilor în mediul online² oferă exemple de activități de învățare și sugestii metodologice care

¹ Marin Mariana. Abordarea integrată – o viziune asupra ediției următoare a curriculumului pentru învățământul primar https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/p-56-62_0.pdf

² <https://siguronline.md/profesori/>

depășesc aria curriculară și pot fi aplicate cu succes și în cadrul activităților extra-curriculare și extrașcolare.

Subiecte precum educația digitală, utilizarea în siguranță a tehnologiilor informaționale și de comunicație ori siguranța online sunt incluse în curriculumul mai multor discipline școlare, atât obligatorii, cât și opționale. De asemenea, acestea sunt recomandate pentru a fi abordate și în activitățile extracurriculare și extrașcolare.

Procesul instructiv-educativ desfășurat în grădiniță sau școală oferă fiecărui cadru didactic oportunitatea de a valorifica propria experiență profesională prin lecții cu caracter integrat și cu o abordare complexă a conținuturilor. Prin abordarea integrată, cadrul didactic devine un regizor și moderator al învățării, ajutându-i pe copii/elevi să înțeleagă, să accepte și să exprime opinii personale, emoții și sentimente, să fie parteneri în învățare. Copiii au posibilitatea de a-și exprima părerile, de a coopera cu ceilalți în elaborarea de noi idei, în abordarea sarcinilor, în argumentare, devenind mai activi în procesul educațional și câștigând mai multă încredere în propriile capacități.

Tabelul 2.1. Modalități de integrare a conținuturilor educației pentru siguranța online

Nivel de învățământ	Domeniu de activitate/ disciplină școlară	Subiecte de educație pentru siguranța online
Învățământul preșcolar	Sănătate și motricitate: Educația pentru sănătate	1. Siguranța pe internet 2. Pericole din spatele ecranelor 3. Contacte nesigure
	Eu, familia și societatea: Dezvoltare personală	1. Datele mele le cunosc doar eu! 2. Adevărat sau fals în lumea digitală 3. Prietenii în mediul online
	Educația pentru societate	4. Mediul online și utilizatorii 5. Bunele maniere în lumea virtuală
	Limba și comunicare	1. Eticheta digitală 2. Comunicarea cu prietenii online 3. Ce este Cyberbullyingul?
	Științe și tehnologii: Educația digitală	1. Acces interzis pe internet! 2. Riscurile jocurilor online 3. Capcanele lumii virtuale 4. Imagini bune, imagini rele 5. Subiecte cu conținut periculos
Învățământul primar¹	Clasa I	
	Limba și literatura română	1. Mediul online și utilizatorii 2. Comunicarea cu prietenii în mediul online
	Educație tehnologică	1. Mediul online și utilizatorii 2. Imagini bune. Imagini rele
	Dezvoltare personală	Prietenii în mediul online

¹ <https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-2/>

Nivel de învățământ	Domeniu de activitate/ disciplină școlară	Subiecte de educație pentru siguranța online
	Clasa II	
	Limba și literatura română	1. Mediul online și utilizatorii 2. Comunicarea cu prietenii în mediul online
	Dezvoltare personală	1. Mediul online și utilizatorii 2. Prietenii în mediul online
	Clasa III	
	Limba și literatura română	1. Mediul online și utilizatorii 2. Comunicarea cu prietenii în mediul online
	Educație tehnologică	1. Mediul online și utilizatorii 2. Comunicarea cu prietenii în mediul online 3. Imaginea mea online 4. Imagini bune. Imagini rele
	Dezvoltare personală	1. Prietenii în mediul online 2. Cyberbullying sau hărțuirea în mediul on-line
	Educația pentru media	1. Mediul online și utilizatorii 2. Imagini bune. Imagini rele 3. Prietenii în mediul online
	Clasa IV	
	Limba și literatura română	1. Mediul online și utilizatorii 2. Comunicarea cu prietenii în mediul online
	Educație tehnologică	1. Mediul online și utilizatorii 2. Imagini bune. Imagini rele 3. Prietenii în mediul online
	Dezvoltare personală	1. Imagini bune. Imagini rele 2. Prietenii în mediul online
Învățământul gimnazial¹	Clasa V	
	Educație pentru societate	1. Imaginea mea online
	Dezvoltare personală	2. Comunicarea cu prietenii online
	Educație pentru sănătate	3. Cyberbullying/hărțuirea în mediul online
	Clasa VI	
	Educație tehnologică	1. Cyberbullying. 2. Comunicarea cu prietenii online
	Dezvoltare personală	1. Cyberbullying 2. Imaginea mea online
	Educație pentru societate	Comunicarea cu prietenii online
	Educație pentru sănătate	Cyberbullying sau hărțuirea în mediul online
	Clasa VII	
	Dezvoltare personală	1. Imaginea online 2. Reputația online

¹ <https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-2/>

Nivel de învățământ	Domeniu de activitate/ disciplină școlară	Subiecte de educație pentru siguranța online
	Informatica	Comunicarea cu prietenii online.
	Educație pentru media	1. Comunicarea cu prietenii online 2. Cyberbullying 3. Imaginea online 4. Comunicarea cu prietenii online.
	Educație pentru sănătate	Cyberbullying sau hărțuirea în mediul online
	Clasa VIII	
	Dezvoltare personală	1. Cyberbullying 2. De la încredere la pericole reale. Sexting 3. Relații și comunicare în mediul online. Sextortion
	Educație pentru media	1. Comunicarea cu prietenii online 2. Cyberbullying 3. Sextortion
	Educație pentru sănătate	Cyberbullying sau hărțuirea în mediul online
	Clasa IX	
	Dezvoltare personală	1. Cyberbullying 2. Relații și comunicare în mediul online 3. Sextortion (Șantajul sexual). De la o relație la o acțiune ilegală
	Educație pentru societate	1. Relații și comunicare în mediul online 2. Reputația online
	Educație pentru sănătate	1. Cyberbullying/hărțuirea în mediul online 2. Despre încredere și pericole reale. Sexting.

Analiza proiectelor didactice din anexă. Elaborarea unui proiect didactic personalizat, care să integreze conținuturile educației pentru siguranța online la una dintre disciplinele școlare.

Resurse: <https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-2/>

Elaborarea unui tabel constatativ privind următoarele conținuturi: „Identitatea online”, „Imaginea și reputația online”, „Conținuturile online”, „Cyberbullying sau hărțuirea în mediul online”, „Relațiile și comunicarea în mediul online”, „Abuzul sexual online”.

Resurse: <https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-2/>

II.5.2. Parteneriatul cu familia pentru siguranța copiilor/elevilor în mediul online

Multiplele riscuri la care se expun copiii în mediul online sunt strâns legate de nivelul redus de implicare al părinților în educația privind siguranța online.¹

Responsabilitatea principală pentru protecția, creșterea și dezvoltarea copiilor revine, desigur, familiei, totuși, un proces educativ sănătos presupune informare, colaborare eficientă și o comunicare constantă cu instituțiile de învățământ.

Așadar, educația părinților cuprinde două aspecte esențiale²:

1) **informarea și formarea părinților pentru organizarea activității educative cu propriii copii** – aceasta presupune respectarea unor reguli și norme „generale”, conturate pe baza cercetărilor și a practicilor educaționale, menite să asigure un climat educațional pozitiv. Printre acestea se numără: oferirea copilului a unui sentiment de siguranță și apartenență, că este dorit și iubit; stimularea independenței și a responsabilității; gestionarea constructivă a conflictelor; respectarea sentimentelor, nevoilor și dorințelor copilului; interesul constant pentru activitățile copilului; abordarea rezilientă a dificultăților; sprijinirea dezvoltării armonioase, mai degrabă decât a atingerii perfecțiunii.

2) **informarea și abilitarea părinților în vederea dezvoltării de parteneriate cu grădinița/scoala**, pentru a asigura servicii educaționale de calitate atât în mediul familial, cât și în instituția de învățământ.

Conceptul de **parteneriat** (provenit din engl. *partnership*), în sens etimologic, desemnează relațiile stabilite între asociați din instituții diferite. Termenul se bazează pe premisa că partenerii împărtășesc un fundament comun de acțiune și respectă principiul reciprocității, ceea ce le permite să-și unească eforturile spre atingerea unui scop comun. Colaborarea partenerilor implicați în educație presupune construirea unei relații bazate pe un sistem comun de valori și pe cerințe clar formulate, adresate copilului.

Conceptul de parteneriat educațional constituie o atitudine în domeniul educațional, și presupune colaborare, cooperare, comunicare eficientă, acces egal la resurse, acceptarea diferențelor și interacțiuni orientate spre optimizarea rezultatelor procesului educațional. În esență, parteneriatul educațional este o formă de sprijin copil/elev, desfășurată în cadrul procesului de învățământ.

Scopul general al parteneriatului educațional este cunoașterea reciprocă a punctelor de vedere și a opțiunilor partenerilor, prin identificarea nevoilor, dar și implicarea comună în satisfacerea acestor nevoi. Atunci când părinții, cadrele didactice și ceilalți membri ai comunității devin și se consideră parteneri în educație, în jurul

¹ [Ghid de implementare a standardelor de protecție și siguranță a copiilor/elevilor în mediul online.](#)

² CARABET, N.; HAHEU-MUNTEANU, E.; ISTRATI, V. Parteneriat educațional: grădiniță-familie. De la dragoste părintească – la colaborare educațională de calitate: Ghid metodologic pentru studenți și educatori. 2024 (CEP UPSC). – 119 p. Bibliogr.: p. 118 (23 tit.). – [100] ex. ISBN 978-9975-46-927-2

copiilor/elevilor se formează o comuniune de suport, care poate funcționa ca un angrenaj bine pus la punct. Astfel, parteneriatele devin o componentă esențială în organizarea și desfășurarea activităților din cadrul instituției de învățământ.

De asemenea, parteneriatul se bazează pe premisa că părțile interesate împărtășesc un fundament comun de acțiune și un spirit de reciprocitate, care le permite să conclueze eficient. Pe educatori și pe părinți îi unește dorința sinceră de a-i susține pe copii/elevi în dezvoltarea lor armonioasă. De aceea, cultivarea unui spirit autentic de reciprocitate, astfel încât eforturile depuse să aibă semnificație pentru toate părțile implicate, este percepută adesea ca o provocare valoroasă. Prin cunoaștere și dialog, partenerii se identifică cu nevoile și aspirațiile copilului, acționează împreună, cu tact, înțelegere și dragoste, pentru a-l sprijini în atingerea unor scopuri cu finalitate pozitivă.

Așadar, pornind de la conceptul de *siguranță online*, care vizează formarea la copii a abilităților de a analiza și evalua posibile riscuri pentru starea de bine proprie, dar și a celorlalți utilizatori, parteneriatele educaționale cu familia trebuie să se axeze pe teme precum:

- îndrumarea copiilor în utilizarea supravegheată și responsabilă a tehnologiilor digitale;
- siguranța în mediul online;
- confidențialitatea în mediul online;
- utilizarea programelor de supraveghere și a filtrelor de conținut etc.

Rolul principal în prevenirea comportamentelor de risc în mediul online și în creșterea gradului de reziliență al copilului în fața situațiilor neplăcute întâlnite pe internet revine formării de abilități specifice. Actorii esențiali în dezvoltarea acestor abilități sunt părinții/îngrijitorii și cadrele didactice. Educația pentru siguranța online, în grădiniță și în școală, trebuie înțeleasă ca un proces centrat pe copil/elev. Pe măsura ce acesta înaintează în vârstă și își diversifică activitățile și interesele în mediul digital, este esențial ca copilul să posede un set de competențe care să-i permită să fie un utilizator activ, pozitiv și responsabil în mediul online.

Părinții și îngrijitorii se confruntă în mod constant cu noi provocări, deoarece copiii și tinerii devin din ce în ce mai experimentați în utilizarea internetului, a tehnologiei și a rețelelor sociale decât ei. Totodată, copiii nu ar trebui să aibă acces la conținut comercial și la legături care duc către conținut inadecvat, la conținut care promovează agresivitatea, violența sau orice formă de prejudecăți sau discriminare.

Așa cum îi învățăm pe copii să își lege corect șireturile de la pantofi, să traverseze în siguranță o stradă aglomerată sau să exploreze parcurile fără a se răni, la fel trebuie să-i ghidăm și în lumea digitală. Ei au nevoie de sprijinul nostru pentru a naviga în siguranță pe platformele de media sociale, pentru a găsi jocuri educative care le dezvoltă gândirea pozitivă și pentru a desfășura activități distractive și utile¹.

În ceea ce privește protecția copiilor în mediul online, dr. Elizabeth Milovidov, consultant în domeniul siguranței în mediul online și fondator al *DigitalParentingCoach.com*,

¹ <https://library.parenthelp.eu/wp-content/uploads/2017/05/DigilitEY---Smart-parenting-ROMANIAN-v2.pdf>

recomandă familiarizarea părinților și a copiilor cu o serie de riscuri specifice mediului virtual, precum: *cyberbullying*, *sexting*, *grooming* etc.¹

Parentajul digital reprezintă²:

- comunicarea deschisă cu copilul;
- implicarea periodică a părintelui în activitățile pe internet ale copilului;
- protecția activă a reputației digitale și a identității digitale a copilului;
- învățarea împreună cu copilul a oportunităților pe care le poate prezenta internetul;
- protejarea copilului de pericolele pe care le poate prezenta internetul.

Părinții trebuie să fie alfabetizați digital pentru a putea asigura copiilor protecție în mediul online și pentru a nu se limita doar la interzicerea utilizării dispozitivelor digitale. Este esențial ca ei să înțeleagă riscurile la care pot fi supuși copiii în utilizarea produselor și serviciilor digitale, precum și să fie informați în legătură cu modalitățile prin care pot respecta și proteja viața privată a copiilor în mediul digital. Monitorizarea activității online a copiilor trebuie să fie proporțională și adaptată capacităților lor în continuă evoluție.³

40

Să ținem minte: nu putem controla tot ceea ce fac copiii noștri, la fel cum nu putem fi mereu alături de ei. Ceea ce contează cel mai mult este să îi ajutăm să dețină controlul asupra propriei vieți digitale și să-i sprijinim în luarea unor decizii înțelepte.

Cadrele didactice trebuie să le aducă la cunoștință părinților faptul că, de la cele mai fragede vârste, aceștia pot să-și ajute copilul să își găsească conținut de calitate. Părinții pot seta opțiunile browser-ului de internet pentru a direcționa copilul spre activități educative – de exemplu, pot stabili ca pagină de pornire una care să conțină conținut adecvat vârstei copilului sau pot utiliza un motor de căutare dedicat copiilor.

[Siguranța pe Internet| Pericolele ascunse ale Internetului |Cyber-bulling| - YouTube](#)
Dezbateri în baza celor vizionate.

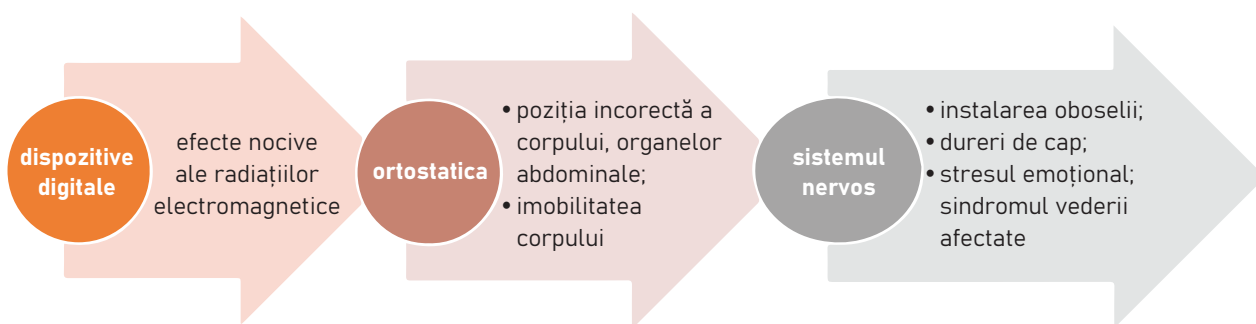
Cadrele didactice trebuie să le aducă la cunoștință părinților că utilizarea dispozitivelor digitale fără un scop precis și la momente nepotrivite poate conduce la ineficiența învățării, prin neparticiparea unor copii la activități și nerealizarea obiectivelor propuse. Pe de altă parte, folosirea în exces a acestora poate duce la pierderea abilităților practice, de investigare a realității și la deteriorarea relațiilor umane. În acest context, fără a nega beneficiile TIC asupra cogniției, psihologii și pedagogii aten-

¹ Milovidov E. Parentajul în era digitală. Ghid parental pentru protecția copiilor în mediul online împotriva exploatarei sexuale și a abuzului sexual. <https://siguronline.md/parinti-ingrijitori/parentajul-in-era-digitala/>

² <https://siguronline.md/parinti-ingrijitori/parentajul-in-era-digitala/>

³ https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/348-356_3.pdf

ționează asupra influenței tehnologiilor digitale, care pot avea efecte negative asupra sănătății copiilor¹:

Este important să le explicăm copiilor de ce este necesar să stabilim limite și de ce anumite îngrădiri sunt esențiale. Prin aceste discuții deschise și repetate, îi ajutăm pe copii să înțeleagă ce comportamentele digitale sunt sănătoase și de ce trebuie să le adopte.

Pentru siguranța online a copiilor de vârstă preșcolară, le puteți recomanda părinților să studieze site-uri precum Ora de net, MediaWise Society, Digital Lives sau, în limba engleză, Internet Matters, NSPCC website, Parent Zone și UK Safer Internet Centre. Pentru copiii foarte mici (de până în 5 ani), aplicațiile de control parental pot fi o soluție pentru a limita accesul la cele mai problematice site-uri, până când îi pregătim să facă față singuri eventualelor probleme care pot apărea online. Acest lucru se poate realiza ajutându-i să înțeleagă limitele și încurajându-i să vină către noi atunci când întâmpină dificultăți².

41

Selectarea și discutarea unui studiu de caz despre încredere și pericole reale.

Resurse: <https://siguronline.md/cadre-didactice/scenariu-didactic-5-intre-incredere-si-pericole-reale-sexting/>
<https://siguronline.md/copii-si-tineri/analizeaza-bine-inainte-de-a-expedia-o-fotografie-online/>
<https://youtu.be/nlvvgwgMqZf8>
<https://siguronline.md/copii-si-tineri/despre-relatiile-online/>

Reieșind din experiențele și interesele copiilor în mediul online la vârsta școlară mică, părinții pot aplica un șir de activități care să-i asigure copilului siguranța online.

În primul rând, părinții trebuie să cunoască ce dispozitive digitale (cum ar fi televizorul, tableta, smartphone-ul, laptopul, consola video, ceas sau jucării smart etc.) și ce tipuri de media folosește copilul și în ce contexte. Acest lucru poate fi realizat prin inițierea unui jurnal digital timp de o zi, în care părinții să noteze toate activitățile, dispozitivele și circumstanțele în care copilul folosește tehnologia digitală pe parcursul a 24 de ore.

¹ Florea D., Tolea L. Ghid de bune practici. Competențe cheie prin jocuri virtuale la grădiniță – resurse didactice pentru punerea bazelor formării competențelor cheie la preșcolari. Galați: Editura InfoRapArt, 2017, 212 p. ISBN 978-606-8725-65-9

² <https://library.parenthelp.eu/wp-content/uploads/2017/05/DigilitEY---Smart-parenting-ROMANIAN-v2.pdf>

Dacă folosește doar unul sau două dispozitive, este important să se verifice ce aplicații folosește sau ce site-uri accesează, precum și care sunt activitățile specifice (de exemplu, cititul, jocurile, vizionarea de materiale video). Este necesar ca părinții să analizeze și să reflecteze asupra acestei liste pentru a înțelege cât timp petrece copilul online și cât de valoros este conținutul accesat pentru dezvoltarea sa.

Apoi, părinții ar trebui să modeleze experiențele online ale copilului prin stabilirea unor limite și reguli de comun acord. Dacă copilul este suficient de pregătit pentru comunicare, acesta ar putea fi rugat să sugereze reguli proprii privind utilizarea dispozitivelor¹.

Să ținem minte: mesajele contradictorii duc la confuzie chiar și pentru un adult. Așadar, dacă schimbați aceste reguli, încercați să explicați de ce le-ați schimbat. Consecvența în stabilirea anumitor îngrădiri îl ajută pe copil să fie, la rândul său, consecvent în obiceiurile sale din lumea digitală.

42

Elaborați o listă de 10 recomandări pentru părinți privind gestionarea activității copiilor în mediul online

Realizați un proiect individual de parteneriat cu familia privind „Relații de prietenie în mediul online”

II.5.3. Evaluarea în activitățile de educație pentru siguranța online

Teoria și practica evaluării în educație prezintă o mare varietate de moduri de abordare și înțelegere a scopului acțiunilor evaluative. Acestea se nuanțează în funcție de înțelegerea naturii acestui proces, a obiectului acțiunilor evaluative, a funcțiilor pe care le îndeplinesc și a modurilor de realizare.

Evaluarea rezultatelor școlare, conform prevederilor Cadrului de referință al Curriculumului Național (ediția 2024), se va axa pe principiul pozitiv al evaluării: *Evaluarea depistează și stimulează succesul elevilor, nu insuccesul acestora și nu-i pedepsește.*

Evaluarea școlară trebuie privită ca parte integrantă a curriculumului, care produce efecte asupra elevilor, cadrelor didactice, factorilor de decizie responsabilizați în procesul de învățământ și altor agenți educaționali, nu ca o activitate separată de predare și învățare.

Evaluarea pedagogică reprezintă o acțiune managerială specifică sistemelor socio-umane, care presupune raportarea rezultatelor obținute la un ansamblu de criterii specifice domeniului, în vederea luării unei decizii optime. *În cazul educației pentru siguranța online, aceste criterii de raportare sunt reflectate în Standardele*

¹ [DigilitEY---Smart-parenting-ROMANIAN-v2.pdf](#)

pentru protecția și siguranța copiilor/elevilor în mediul online¹ (1.6.Sistemul de finalități în domeniul educației pentru siguranța în mediul online). În acest document sunt definite abilitățile necesare copiilor pentru a face față provocărilor din mediul online, conform categoriilor de vârstă.

Ce evaluăm? Se evaluează produsele și procesele învățării/predării. Acestea sunt extrem de numeroase și diferențiate din punct de vedere cantitativ și calitativ.

Evaluarea se face în termeni de: *rezultate, performanțe, produse complexe, comportamente, atitudini, prestații*.

În contextul școlar, performanțele sunt echivalente cu rezultatele. Performanța are un sens mai larg ca rezultatul, ea poate fi considerată un rezultat mai complex și semnificativ, mai durabil în timp.

Trebuie realizată delimitarea dintre competență și performanță școlară, în calitate de referențial al evaluării. Competența școlară se referă la totalitatea cunoștințelor, abilităților, atitudinilor și valorilor de care dispune copilul/elevul și care au fost determinate cu prilejul unor valorizări anterioare procesului evaluativ. Performanța școlară reprezintă ceea ce elevul realizează efectiv, situațional, într-o situație concretă. Competența nu se traduce direct în performanță, fiind un proces complex.

43

Competența nu se evaluează, ci evaluăm performanțele!

Funcțiile specifice evaluării sunt:

- ✓ *funcția de predicție*, de prognosticare și orientare a activității didactice, atât de predare, cât și de învățare;
- ✓ *funcția selectivă/de competiție*, care asigură ierarhizarea și clasificarea elevilor;
- ✓ *funcția de feedback* (de reglaj și autoreglaj), analiza rezultatelor obținute permite reglarea și autoreglarea procesului didactic;
- ✓ *funcția social-economică* evidențiază eficiența învățământului în funcție de calitatea și valoarea produsului instituției de învățământ;
- ✓ *funcția educativă* menită să conștientizeze și să motiveze, să stimuleze interesul pentru studiu, pentru perfecționare și obținerea unor performanțe cât mai înalte;
- ✓ *funcția socială*, prin care se informează colectivitatea, familia asupra rezultatelor obținute de elevi.

Operațiile evaluării școlare. Operațiile evaluării sunt: *măsurarea, aprecierea și decizia*. Aceste operații vizează pașii care trebuie făcuți în procesul evaluativ până la momentul emiterii unor judecăți de valoare asupra prestației elevului.

Măsurarea. Prin operația de măsurare se asigură baza obiectivă a aprecierii și constituie prima etapă într-un demers evaluativ. Măsurarea asigură rigurozitate evaluării, deoarece prin ea se strâng informații despre caracteristicile rezultatelor înregistrate și însușirile procesului educativ.

¹ <https://siguronline.md/cadre-didactice/ghidul-de-implementare-a-standardelor-pentru-protectia-si-siguranta-copiilor-in-mediul-online-2/>

Aprecierea. Prin apreciere se înțelege emiterea unei judecăți de valoare. Pe baza informațiilor culese prin măsurare, dar și pe baza altor surse, cum ar fi observarea sau analiza, operația de apreciere stabilește valoarea rezultatelor școlare și a procesului de învățare.

Alocarea valorilor numerice sau a calificativelor se realizează pe baza unor criterii precise, independente de instrumentul folosit pentru măsurare.

Decizia reprezintă finalul înlănțuirii de operații care definesc actul evaluării, conform scopului acestui demers.

În decizie își găsesc justificare măsurarea și aprecierea, iar ea reprezintă finalul operațiilor care definesc actul evaluării în ansamblul său. Se pot adopta diferite decizii, care se pot încadra în două categorii. Prima se referă la recunoașterea rezultatelor – promovat/nepromovat, admis/respins, reușit/nereușit, acceptat/neacceptat, iar a doua categorie pune accentul pe îmbunătățirea procesului de instruire.

Studierea subcapitolului I.7. Sugestii de evaluare a elevilor în cadrul lecțiilor/activităților cu tematica siguranței online din

Ghid_SIGURAN_A_COPIILOR_N_MEDIUL_ONLINE_Primare_web.pdf

și Ghid_SIGURAN_A_COPIILOR_N_MEDIUL_ONLINE_Gimnaziale_Web.pdf

Instrumente și metode de evaluare¹

- Test online „Știi să îi tratezi pe alții cu respect?”
- Test „Cine ești într-o relație online?”
- Test „Eu știu că...”²
- Poster
- Studii de caz
- Listă de verificare (Checklist)³
- Proiect
- Portofoliu

Procesul de evaluare va include probe de autoevaluare, autoapreciere și/sau evaluare reciprocă, pentru a încuraja implicarea activă a copiilor/elevilor în procesul de învățare. Evaluarea se va desfășura în conformitate cu documentele reglementare în vigoare. În plus, se recomandă utilizarea formelor alternative de evaluare – care ajută la formarea și dezvoltarea spiritului de echipă și a abilităților de colaborare între copii/elevi.

¹ www.siguronline.md

² <https://siguronline.md/resurse-utile/teste/>

³ ibidem

Selectarea și descrierea a câte 5 metode de evaluare a rezultatelor copiilor/elevilor în cadrul activităților cu conținut de educație pentru siguranța în mediul online pe trepte de învățământ. Produsul final va consta într-un portofoliu.

Operaționalizați procesul de evaluare a rezultatelor copiilor/elevilor în cadrul activităților cu **conținut de educație pentru siguranța în mediul online** răspunzând la următoarele întrebări:

Ce evaluăm?	
Cui folosește evaluarea?	
Pe cine evaluăm?	
Când evaluăm?	
Cum evaluăm?	
De ce evaluăm?	

Anexa 1. PROIECTE DIDACTICE

ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR

Grupa: pregătitoare (6-7 ani)

Tema proiectului: Internetul în viața copilului

Tema zilei: Siguranța pe internet

Domenii de activitate:

- Științe și tehnologii;
- Educația pentru sănătate.

Dimensiunile: Educația digitală, Educația pentru sănătate.

Unități de competență:

1.3. Identificarea pericolelor utilizării tehnologiilor digitale.

3.3. Identificarea situațiilor de pericol și a persoanelor de încredere.

Obiective operaționale:

- O₁ – să definească prin cuvinte proprii noțiunile „internet” și „siguranța online”, demonstrând o înțelegere clară a acestor concepte;
- O₂ – să enumere acțiunile realizate pe internet, axându-se pe experiența proprie, pentru a înțelege modul în care utilizează diversele platforme online;
- O₃ – să distingă pericolele întâlnite în mediul online, pe baza situațiilor de învățare propuse, identificând riscurile la care se poate expune un utilizator;
- O₄ – să determine căile de acțiune în situații de pericol pe internet, în contextul studiului de caz propus, având capacitatea de a reacționa adecvat în fața unui pericol online;
- O₅ – să recomande comportamente și măsuri de siguranță pentru protecția personală și a altora în mediul online, aplicând cunoștințele dobândite pentru a promova un comportament responsabil și sigur pe internet.

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

EVOCARE:

Momentul de surpriză: Se prezintă copiilor un calculator pe care apare un e-mail, fiind însoțit de sunetul dat. Copiii sunt întrebați ce s-a întâmplat? Ce au auzit?

Apoi se prezintă mesajul dat de calculator:

Bună ziua copii! Eu sunt calculatorul Digi. Sunt foarte fericit să vorbesc cu voi, dar am o dificultate. Am fost blocat de un copil și pentru a mă debloca am nevoie de o cheie ce este codificată în mesajul primit. Eu nu reușesc să o decodific căci sunt blocat.

Mă ajutați?

Rebus: Se prezintă copiilor următorul rebus:

Sarcina lor este de a denumi fiecare obiect și de a identifica primul sunet. Astfel este identificat cuvântul cheie: INTERNET.

Conversație:

Se analizează cuvântul „internet”, iar copiii sunt întrebați *dacă cunosc ce reprezintă acest termen și ce înțeleg prin el?* Răspunsurile copiilor sunt completate cu următoarea informație: *internetul este constituit dintr-o multitudine de rețele, care implică diverse calculatoare ce comunică între ele. Astfel, internetul permite interacțiunea dintre diferite calculatoare, tablete, telefoane.* Ulterior, se adresează întrebările: *Cine se folosește de internet? De pe ce dispozitive putem accesa sau naviga pe internet?*

Ciorchine:

Se pune întrebarea: *Ce putem face pe internet?* Răspunsurile la această întrebare sunt organizate într-un ciorchine. În baza acestora, se introduce tema zilei: *Siguranța pe internet.*

REALIZAREA SENSULUI:

Problematizarea:

Se solicită ca copiii să își exprime părerea despre cuvântul „siguranță”, răspunzând la întrebarea: *Ce înțelegeți prin cuvântul siguranță?* Apoi, se face legătura cu siguranța în mediul online, subliniind faptul că acest concept se referă la *măsurile și acțiunile pe care o persoană le poate lua pentru a se proteja de conținuturi dăunătoare și activități riscante pe internet.*

Jocul „Turnirul întrebărilor”:

Se prezintă copiilor un material video educațional „Siguranța pe internet – pe înțelesul copiilor” <https://www.youtube.com/watch?v=Ey0xhN95llw>. După vizionarea filmulețului, copiii se vor organiza în grupuri și vor formula câte 3 întrebări în baza informației prezentate. Fiecare grup va adresa întrebările, rând pe rând, celorlalte grupuri. Întrebările nu trebuie să se repete, iar pentru fiecare întrebare și răspuns formulat corect, grupul va primi un punct. Grupul care adună cele mai multe puncte va fi declarat câștigător.

Problematizare:

Se prezintă copiilor o serie de imagini care ilustrează pericolele din mediul online. În baza acestor imagini copiii vor identifica pericolul și vor explica ce măsuri ar lua în acea situație. Se prezintă câte o imagine și se analizează situațiile:

- *Ana este într-un joc online, cineva o întreabă cum se numește, unde locuiește și dacă e singură acasă. Ce trebuie să facă Ana în acest caz?*
- *Marius a intrat în internet pe un site pe care nu-l cunoaște. Ce trebuie să facă Marius în acest caz?*
- *Felicia se joacă într-un joc pe calculator, care conține violență. În joc ea se luptă cu diferite fiare și personaje rele. De ce nu e bine ca copiii să exploreze astfel de jocuri? Ce trebuie să facă ea? Ce fel de jocuri online trebuie ca copiii să joace?*

- *Mihai jucându-se pe un joc online s-a împrietenit cu o persoană. Ei au început să comunice mai des. Spuneți cine ne pot fi prieteni în mediul online? Cum trebuie să fie acești prieteni? Ce riscuri pot apărea într-o prietenie online?*

Răspunsurile copiilor vor fi completate cu informații suplimentare care vor detalia fiecare risc evidențiat în situațiile prezentate.

Lucrul în centre:

Centrul Joc de masă: Copiii vor realiza un puzzle în care sunt redată riscurile în mediul online. Preșcolarii vor asambla imaginea și vor reda pericolul reprezentat în imagine.

Centrul Alfabetizare: Se propune copiilor jocul „Așa Da, Așa Nu”, în cadrul căruia sunt prezentate imagini cu situații periculoase și sigure în mediul online. Copiii vor atribui fiecare imagine periculoasă spațiului delimitat de bulina roșie și celelalte imagini, care sunt considerate sigure, vor fi plasate în zona marcată cu bulina de culoare verde. Ulterior, copiii vor formula propoziții pentru fiecare situație, identificând și comportamente pozitive ce pot contribui la evitarea pericolelor online.

Centrul Joc de rol: Copii vor reda situația unei comunicări în mediul online cu participanții unui joc online, fiind încurajați să aplice cunoștințele acumulate pentru a gestiona interacțiunile într-un mod sigur și responsabil.

REFLECȚIE:

Jocul „Revizuirea circulară”: Preșcolarii vor traversa pe rând centrele de interes și vor analiza sarcinile realizate, evidențiind greșelile efectuate. În cadrul fiecărui centru, vor fi acordate întrebări precum: „Ce ați avut de realizat în acest centru?”, „Ce ați obținut?”, „Ce v-a plăcut mai mult?”. Aceasta va oferi ocazia copiilor de a reflecta asupra activităților desfășurate și a învățării obținute.

Jocul „Pânză de păianjen”: Preșcolarii se vor organiza într-un cerc. Copiilor li se oferă un ghem cu ață, care va fi aruncat de la un copil la altul. Una din regulile jocului este ca fiecare copil să păstreze capătul de ață. În timp ce ține capătul aței, copilul va arunca ghemul către alt copil și va evidenția ceea ce a învățat la această activitate sau ceea ce i-a plăcut mai mult. La final, se va forma o rețea asemănătoare unei pânze de păianjen, simbolizând comunicarea în mediul online. După ce fiecare copil și-a expus ideile, 4-5 copii vor fi rugați să lase ața din mâini, după aceea vor fi întrebați: „Ce au observat?”, „Ce s-a întâmplat cu rețeaua formată?”

EXTINDERE:

Desen „Prietenul din internet”: Preșcolarii vor crea un desen cu un personaj care reprezintă prietenul lor din internet.

EVOCARE

Discuție ghidată (5 minute)

► Prin dialog, elevii sunt pregătiți pentru discuțiile ulterioare despre activitățile din mediul online.

► Se inițiază o discuție despre activitățile copiilor la școală, cele din timpul liber sau acasă.

► Pentru a facilita discuția, elevilor li se pot propune diverse imagini (Fișa 1, p. 30).

- Ce activități realizați zilnic la școală?
- Ce vă place să faceți în timpul liber?
- Cine sunt prietenii cu care comunicați sau vă jucați?
- Cum altfel vă jucați dacă nu sunteți împreună? Cum comunicați atunci când sunteți la distanță?
- Ce folosiți pentru a privi un film cu desene animate, un film artistic, documentar sau un videoclip?
- Unde căutați o informație care v-a fost solicitată sau care vă interesează?

Jocul „Numele invitatului” (5 minute)

► Li se prezintă elevilor eroul zilei, un personaj imaginar, dintr-un film cu desene animate, carte de lectură sau joc, care îi va ghida și împreună cu care vor învăța lucruri noi și interesante (Fișa 2, p. 31).

► Elevilor li se propune, prin joc, să-i dea un nume eroului zilei.

► Elevii vor numi câte un număr, începând cu 1, în ordine crescătoare, lovind din palme. Numărătoarea va continua până toți elevii vor numi câte un număr. Elevii vor fi rugați să memoreze numerele numite.

► Elevii care vor avea numere ce conțin cifra 5 și/sau 9 (sau alte cifre) vor fi invitați să scrie pe tablă prenumele lor.

► Utilizând litera inițială din fiecare nume, elevii vor inventa un nume pentru personajul-oaspete.

De exemplu: Elena, Andrei, Vasile, Cătălin. Nume personaj: Cave.

REALIZAREA SENSULUI:

Cave și dispozitivele digitale (3 minute)

► Elevilor li se va propune o fișă (Fișa 3, p. 32).

► Li se va propune să bifeze/încercuiască/să unească cu ajutorul liniilor activitățile pe care le poate face Cave, utilizând un dispozitiv digital: telefon, tabletă sau computer.

► Se poate continua acest exercițiu cu un brainstorming. Elevii pot identifica și alte variante de răspuns decât cele prezentate în fișă. Li se va propune să completeze fișa folosind cuvinte, simboluri, desene sau imagini decupate.

¹ <https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-1/>

Lectura imaginii „Mediul online și utilizatorul” (4 minute)

- Elevii, ghidați de învățător și personajul lecției, vor descoperi ce înseamnă mediul online și cine este utilizatorul.
- Pentru a facilita explicația, se va proiecta/utiliza imaginea Mediul online și utilizatorul (Fișa 4, p. 33).

Cave va avea mai multe oportunități, va descoperi noi informații și va putea realiza diverse activități interesante și utile, datorită faptului că, utilizând dispozitivele digitale, va fi conectat la rețeaua de internet.

Internetul/mediul online – reprezintă o rețea vastă de conexiuni între mai multe calculatoare, care le permite oamenilor să acceseze informații din diferite domenii, să facă schimb de informații, să comunice și să creeze rețele pentru a se conecta cu grupuri de persoane. Rețeaua internet are o acoperire globală, permițând legături între oameni din cele mai îndepărtate colțuri ale lumii.

Atunci când personajul Cave își conectează dispozitivul său digital la internet, el devine un utilizator. Orice copil sau adult care conectează dispozitivul său la internet devine, de asemenea, utilizator și are acces pentru a naviga pe internet sau în mediul online.

După prezentarea informației din boxă, se va iniția o discuție, pornind de la următoarele întrebări: Sunteți utilizatori ai mediului online?

- Ce activități desfășurați în mediul online?
- Ce tip de conținut accesați și ce anume căutați pe internet ?

Textul lacunar și desenul (6 minute)

- Elevilor li se propune o fișă care conține enunțuri lacunare (Fișa 5, p. 34).
- Elevii vor lucra în perechi și vor completa fișa reprezentând, prin desene, cuvintele care lipsesc din enunțuri.
- La final, se revine la o discuție de grup ghidată, solicitându-le să răspundă la următoarele întrebări:
 - Ce cuvinte ați ales să reprezentați prin desene?
 - Ce face Alex pentru a afla cum poate fi modelată cana?
 - Cum se numesc oamenii care desfășoară activități în mediul online?
 - Cine mai poate fi utilizator al mediului online? Pe care dintre acești utilizatori îi cunoașteți?
- Prin această activitate, elevii vor înțelege că în mediul online oamenii pot realiza diverse activități: pot căuta informații, se pot relaxa, pot învăța, exersa sau comunica. Utilizatori pot fi atât copiii, cât și adulții, iar accesul la internet este posibil oricând, în funcție de nevoi.

Descoperire ghidată. Cine sunt utilizatorii? (7 minute)

- Elevilor vor primi o fișă care conține două imagini (Fig. 6). Li se va cere să identifice două deosebiri între cele două imagini. Prin ghidare, elevii vor deduce că una dintre imagini îl reprezintă pe Cave în viața reală, iar cealaltă imagine îl reprezintă pe Cave în mediul online.

► Elevii vor deduce din întrebările propuse că utilizatorii sunt persoane din viața reală, care pot avea alte nume.

– Ce deosebiri vedeți între aceste două imagini?

– În care dintre situații Cave desfășoară activități cotidiene și când este utilizator de internet?

– Sub ce identitate se poate prezenta Cave atunci când navighează pe internet, comunică cu alți utilizatori sau accesează diferite pagini web sau jocuri online?

– Dacă Cave se prezintă drept altcineva pe internet, înseamnă că el devine un alt robot?

► Se va utiliza și informația din boxă.

Oamenii din viața reală devin **utilizatori ai internetului** atunci când navighează online. Un utilizator accesează pagini web cu informații – adică **citește, vizionează** sau **ascultă** conținut pe internet, la fel cum ar citi o carte din bibliotecă, ar viziona un film la televizor sau ar asculta muzică la radio. Pentru a găsi ceea ce caută, utilizatorul folosește un **motor de căutare**. Internetul face ca toate aceste activități să poată fi realizate **mai repede și mai ușor**, direct de pe telefon, laptop sau tabletă.

Utilizatorii pot **comunica între ei foarte rapid**, trimițând mesaje scrise sau efectuând apeluri video. În viața reală, fiecare utilizator are un nume. Însă pe internet, aceștia pot folosi **alte nume**, mai ales în jocurile online sau în rețelele sociale. De aceea, utilizatorii știu uneori **foarte puține lucruri unii despre alții**, deoarece pe internet oamenii pot alege să **rămână anonimi**.

51

REFLECȚIE

Discuție dirijată: Regulile utilizatorului copil (8 minute)

► Activitatea începe printr-o discuție cu elevii, adresându-le întrebări despre acțiunile pe care le întreprind în viața de zi cu zi pentru a realiza anumite activități (de exemplu, a privi un film cu desene animate la televizor, a asculta muzică la telefon, a se juca împreună în curte, a împrumuta o carte de la bibliotecă).

Întrebări pentru elevi:

- Ce faci pentru a privi un film cu desene animate la televizor?
- Ce faci pentru a asculta muzică la telefon?
- Ce faci când te joci împreună cu prietenii în curte?
- Ce faci pentru a împrumuta o carte de la bibliotecă?

► Răspunsuri posibile/anticipate:

– Pentru a privi un desen animat: Conectez televizorul și caut canalul cu desene animate dorit.

– Pentru a asculta muzică la telefon: aleg piesele din playlist-ul din telefon și reglez volumul sunetului.

– Pentru a se juca împreună cu alții: stabilesc jocul și regulile.

– Pentru a împrumuta o carte de la bibliotecă: caut cartea dorită și o prezint bibliotecarului.

– Pentru a le comunica elevilor primele reguli de navigare în siguranță, se utilizează informația din boxă.

Toate aceste acțiuni reflectă comportamente reale, care descriu personalitatea, gusturile și preferințele fiecărui copil. În viața reală, fiecare acțiune are un scop concret și este însoțită de reguli. Acest comportament specific este vizibil și în **mediul online**. Chiar dacă internetul permite anonimatul – atunci când navigăm, ne jucăm online sau comunicăm prin rețele sociale – acest lucru nu înseamnă **că putem face orice ne dorim**. Fiecare utilizator lasă urme prin acțiunile, comentariile și alegerile sale digitale.

Pentru a naviga în siguranță în mediul online/pe internet, copilul-utilizator trebuie să respecte câteva reguli simple, dar importante:

1. **Va vorbi cu părinții** despre secvențele video de pe canalul YouTube pe care intenționează să le privească.
2. **Va stabili împreună cu părinții** care sunt jocurile online potrivite pentru vârsta sa.
3. **Va accesa doar pagini web recomandate** de părinții sau cadre didactice.
4. **Va anunța un adult de încredere** (părinte, învățător etc.) atunci când întâlnește ceva ce nu înțelege sau i se pare ciudat sau nepotrivit.

EXTENSIE

Joc interactiv: „DA sau NU?” (7 minute)

► Elevilor li se explică regulile jocului:

- Se vor citi, pe rând, **cinci întrebări**.
- Fiecare elev va răspunde **individual la fiecare întrebare**, desenând pe o foaie:
 - ♦ un **cerc**, dacă răspunsul este **DA** (afirmativ);
 - ♦ un **pătrat**, dacă răspunsul este **NU** (negativ).

După ce sunt citite toate întrebările, se numără figurile geometrice desenate. În funcție de corectitudinea răspunsurilor, fiecare copil poate primi un **medalion Sigur-online**.

► Întrebările propuse pentru joc:

– Crezi că este necesar să spui părinților ce filmulețe dorești să cauți și să privești în mediul online?

– Un copil-utilizator poate accesa orice tip de informație în mediul online, fără restricții?

– Utilizatorii din mediul online pot fi atât copii, cât și persoane adulte?

– Mediul online oferă posibilități de a afla/învăța lucruri noi?

– Pot utilizatorii să aibă nume diferite în viața reală față de cele folosite pe internet?

► Jocul poate fi reluat până când toți elevii oferă răspunsuri corecte și primesc medalionul Siguronline.

► La final, elevii vor primi răspunsurile corecte împreună cu argumentele aferente fiecărei întrebări.

► Elevii sunt încurajați să confecționeze acasă **un medalion Siguronline** pentru un coleg, frate, soră sau prieten, pentru a transmite mai departe regulile de siguranță în mediul online.

Evaluarea lecției. Autoapreciere și reflecție

✓ Fiecărui elev i se oferă o fișă sub forma unui pătrat împărțit în cadrane. În fiecare cadran, elevul este invitat să completeze un enunț, exprimându-și propriile gânduri, impresii sau învățăminte extrase din lecție.

Astăzi la lecție am învățat (că/despre/să) ..	Am înțeles că ..
Împreună cu invitatul și cu învățătorul, am descoperit...	Voi aplica în mediul online.....
Aș dori să aflu mai multe despre...	

ÎNVĂȚĂMÂNT GIMNAZIAL¹

EVOCARE

Exercițiu introductiv (2 minute)

Elevilor li se vor distribui fișe cu informații (Fișa 1, p. 38).

► Profesorul le propune elevilor să lucreze în perechi și să **separe informațiile din fișă în două coloane:**

- Date care reprezintă **informații cu caracter personal;**
- Informații care **nu sunt date cu caracter personal.**

Se va explica elevilor faptul că **fiecare persoană este responsabilă pentru protejarea datelor sale personale și că informațiile despre alte persoane nu pot fi distribuite fără acordul acestora.**

53

REALIZAREA SENSULUI

Activitate practică în perechi (5 minute)

- Elevii vor primi o fișă, foarfece și o coală A4 (Fișa 2, p. 39).
- Profesorul explică etapele activității:

Elevii:

- vor decupa una dintre imaginile propuse în fișă;
- vor decupa opțiunile din rețele sociale (ex.: Facebook, Odnoklassniki, VK, Instagram, Snapchat etc.), care pot duce la vizualizarea fotografiei de către alți utilizatori;
- vor fixa pe foaia A4 imaginea selectată și vor scrie pe marginea foii numele a 5 colegi de clasă.

- Profesorul inițiază o **discuție ghidată:**

„Imaginați-vă că această fotografie ar fi publicată online. Colegii ale căror nume le-ați scris sunt ‘prieteni’ în rețea. Ce se întâmplă când aceștia apasă pe butoanele *Send*, *Share* sau *Comment*?”

Filă de dicționar

Send (Trimite) – Imaginile sunt expediate în mesaj privat sau de grup.

Share (Distribuie) – Imaginile sunt vizibile pentru toți prietenii.

Comment (Comentează) – Prietenii pot comenta imaginile postate sau distribuite.

¹ <https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-2/>

Experiment (7 minute)

- Elevii aleg o imagine dintr-un set propus de profesor.
- Fiecare elev „transmite” imaginea unui coleg al cărui nume apare pe foaie, alegând o opțiune: *Send*, *Share* sau *Comment*.
- Colegul care a primit imaginea, selectează la fel o opțiune de transmitere și transmite imaginea în mâinile altui coleg, al cărui nume la fel va fi înscris pe foaie.
- Activitatea continuă până imaginea trece prin mâinile mai multor colegi.
- Elevii sunt ghidați să înțeleagă că, la fel ca în viața reală, în mediul online informațiile pot fi distribuite rapid și necontrolat către multe persoane.

Demonstrație (7 minute)

➤ Profesorul explică elevilor că orice **acțiune realizată online lasă urme**, cunoscute ca „*amprente digitale*”. Cu cât publicăm mai multe informații personale, cu atât **devine mai ușor pentru alții să afle detalii despre noi**. De exemplu, oamenii străini găsesc ușor multe informații despre cineva care este activ în mediul online printr-o simplă căutare în Google.

➤ Demonstrație practică:

- Se introduce un nume fictiv sau real într-un motor de căutare (ex. Google);
- Elevii analizează ce informații apar despre acea persoană.
- Prin discuție dirijată, elevii sunt ghidați să înțeleagă că imaginea online a unei persoane este creată din tot ceea ce postează, distribuie sau comentează. Această imagine poate fi diferită de realitate.

Utilizatorii rețelelor sociale care nu-și securizează informațiile sau postează fără a se gândi la consecințele postărilor, cel mai ușor își expun imaginea unor riscuri precum:

- ⇒ preluarea acestor informații de persoane rău intenționate;
- ⇒ prelucrarea cu rea intenție a fotografiilor și secvențelor video;
- ⇒ contactarea online de către persoane străine și dubioase;
- ⇒ comentarii sau mesaje răutăcioase.

➤ Elevii vor formula **concluzii personale** despre ce riscuri pot apărea atunci când un utilizator nu este atent la ceea ce publică online.

Brainstorming (5-8 minute)

➤ Profesorul propune completarea, pe tablă sau pe un flipchart, a unui tabel (Fișa 3), împărțit în patru rubrici:

Ce pot eu vedea despre alții	Ce pot eu crede despre alții	Ce pot vedea alții despre mine	Ce pot crede alții despre mine

- Prin discuție dirijată, profesorul va urmări evidențierea următoarelor idei:
 - În rețelele sociale putem afla informații despre cum arată o persoană, ce preferințe are etc.
 - Imaginea online este construită din ceea ce o persoană alege să posteze online.

- Impresiile pozitive sau negative despre o persoană se formează pe baza a ceea ce postează, comentează sau distribuie.
- Alți utilizatori văd despre noi ceea ce le arătăm - prin fotografii, postări, distribuiri de imagini, muzică, jocuri etc.
- Cum noi ne facem păreri pozitive sau mai puțin pozitive despre cineva din ceea ce vedem în mediul online, la fel și alți utilizatori își formează anumite păreri despre noi. Ceea ce publicăm sau postăm va forma părerea oamenilor despre noi.

REFLECȚIE

Studiu de caz (10 minute)

- Profesorul distribuie elevilor fișa cu studiul de caz (Fișa 4).

Studiu de caz

Viorel și-a creat recent un cont pe Instagram. Și-a căutat toți colegii de clasă care aveau deja un cont și i-a adăugat. Pentru a deveni mai popular și a atrage mai mulți urmăritori, Viorel a început să comenteze toate postările prietenilor săi și să publice fotografii cu el însuși. Fiecare fotografie era însoțită de un hashtag precum: #nasul-meula0grade, #arătlimba, #prindmuște etc. La un moment dat, Viorel a observat că numărul urmăritorilor începe să scadă, iar colegii de clasă au început să facă glume pe seama lui. Într-o zi, cineva a publicat o fotografie în care chipul lui Viorel fusese modificat – avea mustață și barbă desenate.

- Elevii citesc individual textul din fișă.
- Se inițiază o discuție ghidată, adresând elevilor următoarele întrebări:
 - Cum încearcă Viorel să-și crească popularitatea pe Instagram?
 - Ce i s-a întâmplat lui Viorel?
 - De ce credeți că s-a ajuns la această situație?
 - Ce tip de conținut publicat sau distribuit ar putea afecta negativ imaginea noastră online?
- Prin discuție dirijată, elevii sunt încurajați să formuleze următoarele idei:
 - Evitați postarea sau distribuirea de fotografii care pot genera comentarii și reacții negative din partea altor utilizatori.
 - Rețineți că imaginea online poate avea un impact asupra relațiilor cu oamenii din viața reală.
 - Oricare ar fi rețeaua socială folosită, imaginile pot fi ușor copiate, modificate sau redistribuite.
 - Imaginea online a unei persoane este construită nu doar prin fotografii personale, ci și prin comentariile lăsate la alte postări, prin distribuirea de imagini cu alți copii sau prin promovarea de conținut violent ori jignitor.

Discuție dirijată: 5 sfaturi pentru gestionarea imaginii online (8 minute)

- Printr-un exercițiu de tip brainstorming, elevii formulează 5 sfaturi pentru Viorel, care l-ar putea ajuta să-și îmbunătățească imaginea în mediul online:
 - Șterge fotografiile care pot genera comentarii neplăcute din partea altor utilizatori.

- Lasă doar comentarii pozitive la postărilor altor persoane.
- Înainte de a adăuga un hashtag sau de a publica o postare, oprește-te 30 secunde și reflectează, gândește-te bine.
- Setează contul pe „privat” și verifică periodic cine are acces la pagina ta.
- Raportează fotografiile sau postările care sunt ofensatoare pentru tine sau pentru alți utilizatori.

Filă de dicționar

Hashtag-ul reprezintă un cuvânt sau un grup de cuvinte precedate de semnul #, utilizate pentru a eticheta și indica categoria conținutului online.

➤ Profesorul explică ce înseamnă **raportarea unei postări** pe rețelele sociale care are un conținut considerat ofensator, jignitor sau neadecvat.

➤ Profesorul prezintă elevilor portalul www.siguronline.md, precum și metodele prin care pot solicita sprijin, un sfat sau ajutor, în cazul unei probleme apărute în mediul online:

- Chat – trimite un mesaj în timp real unui consultant.
- E-mail – adresează o întrebare și lasă o adresă de e-mail de contact.
- Cere ajutor acum – răspunde la câteva întrebări simple despre problema pe care o ai.

➤ În final profesorul prezintă elevilor secvența video „Gândește-te înainte să postezi”, din rubrica pentru copii *Video*, de pe portalul Siguronline.md:

– <https://siguronline.md/copii-si-tineri/gandeste-inainte-de-a-posta/>

A raporta o postare pe rețele sociale înseamnă a trimite o cerere către administratorii platformei, prin care semnalezi o problemă sau o încălcare a regulilor comunității, legată de acea postare. De obicei, raportarea se realizează simplu, prin câteva click-uri, folosind opțiunile disponibile în meniul postării respective.

EXTENSIE

Eseu (5 minute)

➤ Elevii primesc sarcina de a continua fraza: „Eu singur(ă) îmi creez imaginea online atunci când...”

Evaluarea lecției. Autoapreciere și reflecție

✓ Elevilor li se propune completarea unui pătrat împărțit în cadrane, în care își exprimă atitudinea și impresiile personale legate de cele discutate la lecție, continuând enunțurile:

<i>Astăzi la lecție am învățat (despre/să) ..</i>	<i>Am înțeles că ..</i>
<i>Împreună cu invitatul și cu învățătorul, am descoperit...</i>	<i>Mă voi strădui...</i>
<i>Nu mi-a fost clar/nu am înțeles ...</i>	

Tema pentru acasă

➤ Elevii vor reflecta asupra propriei imagini online și vor decide dacă este necesar să facă modificări în cronologia propriilor postări de pe rețele sociale.

CURRICULA PE TREPTE DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Învățământ preșcolar

Denumirea programului de studii	Pedagogie Preșcolară
Ciclul	I
Denumirea cursului	Educația pentru siguranța copiilor în mediul online
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Științe ale Educației Pedagogie Preșcolară, Educație Fizică și Dans
Titular de curs	
Cadre didactice implicate	
e-mail	

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
	2			60	30	30

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Disciplina „Educația pentru siguranța copiilor în mediul online” inițiază studentul în formarea competențelor necesare pentru a sprijini copii de vârstă preșcolară în navigarea sigură pe internet și prevenirea riscurilor în mediul online. Studentul va învăța să manifeste un comportament responsabil în mediul digital, să identifice semnele situațiilor de risc și să aplice soluții pentru evitarea acestora. Cursul se bazează pe noțiuni teoretice și principii fundamentale ale educației pentru siguranța online, oferind totodată metode practice de integrare a acestor strategii în educația timpurie.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

- CPS-1.** Aplică prevederile cadrului normativ și politicile educaționale privind siguranța online la nivelul educației timpurii;
- CPS-2.** Aplică reperele privind particularitățile psihologice și pedagogice ale copiilor de vârstă preșcolară pentru a adapta conținutul și metodele de predare privind siguranța online;
- CPS-3.** Comunică mesaje educaționale clare și adecvate vârstei preșcolare, pentru a transmite conținuturile legate de comportamentul sigur în mediul online;
- CPS-4.** Proiectează activități educaționale integrând concepte și metode din educația pentru siguranța online în mod inter și tras-disciplinar;
- CPS-5.** Utilizează tehnologii educaționale adecvate pentru a desfășura activități privind siguranța online în grădiniță, conform paradigmei educaționale moderne;
- CPS-6.** Evaluează progresul și rezultatele copiilor în activitățile de siguranță online, folosind instrumente și metode adecvate vârstei preșcolare;
- CPS-7.** Coordonează parteneriate educaționale eficiente cu familia, colegii și alți actori implicați, pentru a sprijini formarea comportamentului sigur online la copiii preșcolari;
- CPS-8.** Mediază conflictele și gestionează situațiile problematice din mediul online și din grădiniță, promovând respectul și toleranța între copiii, familie și cadrele didactice.

Rezultatele învățării

La finalizarea programului de studii, studentul va fi capabil:

- R-1.** să aplice prevederile actelor normative, politicilor educaționale și curriculumului pentru educație timpurie în proiectarea, implementarea și evaluarea activităților legate de siguranța online;
- R-2.** să utilizeze reperele psihologice și pedagogice privind dezvoltarea copilului de vârstă preșcolară în proiectarea, realizarea și evaluarea activităților de educație pentru siguranța online;

- R-3.** să formuleze mesaje educaționale clare, adaptate nivelului de dezvoltare individual al copilului, pentru a promova comportamente sigure în mediul online;
- R-4.** să elaboreze proiecte didactice integrate care includ conținuturi relevante pentru siguranța online, folosind o abordare inter- și tras-disciplinară;
- R-5.** să selecteze și adapteze strategii didactice potrivite vârstei și nevoilor individuale ale fiecărui copil pentru a susține învățarea activă în domeniul siguranței online;
- R-6.** Să evalueze și interpreteze performanțele copiilor în activitățile dedicate siguranței online, ținând cont de etapele de dezvoltare și criteriile educaționale specifice;
- R-7.** să planifice activități de colaborare eficientă cu familia și alți parteneri educaționali pentru a susține formarea unui comportament responsabil online la copiii preșcolari;
- R-8.** să propună soluții concrete pentru gestionarea situațiilor problematice sau conflictuale apărute în contextul interacțiunilor online, cultivând empatia, respectul și cooperarea.

Precondiții

Pentru a asimila eficient conținuturile cursului și a dezvolta competențele vizate, studentul trebuie să demonstreze cunoștințe fundamentate în următoarele domenii:

- **Psihologia dezvoltării copilului**, cu accent pe particularitățile vârstei preșcolare;
- **Psihologia generală**, în special mecanismele cognitive, emoționale și comportamentale implicate în procesul de învățare;
- **Didactica generală**, incluzând conceptele de proiectare didactică, metode și strategii de predare-învățare-evaluare;
- **Educația digitală**, în special competențele privind utilizarea tehnologiei în scop educațional și managementul riscurilor din mediul online.
- etc.

Repartizarea orelor

Nr. d/o	Unități de învățare	Total ore	Ore contact direct			Ore studiu individual
			C	S	L	
1.	Siguranța în mediul online în contextul procesului educațional	24	8	4	-	12
2.	Conținuturi recomandate pentru proiectarea activităților de <i>Educație pentru siguranța online</i> în grădiniță	36	7	11	-	18
TOTAL		60	15	15	-	30

Unități de conținut

Unitatea de învățare nr. 1. *Siguranța în mediul online în contextul procesului educațional*

Curs:

1. Fundamente teoretice și normative ale cursului „Educația pentru siguranța online”;
2. Standardele de protecție și siguranță a copiilor în mediul online;
3. Conținuturile *Educației pentru siguranța online* specifice vârstei preșcolare;
4. Strategii de predare-învățare ale *Educației pentru siguranța online* la vârsta preșcolară.

Seminar:

1. Analiza specificului conținuturilor *Educației pentru siguranța online* la nivelul educației timpurii;
2. Dimensiuni praxiologice ale conținuturilor *Educației pentru siguranța online* la vârsta preșcolară.

Unitatea de învățare nr. 2. Conținuturi recomandate pentru proiectarea activităților de *Educație pentru siguranța online* în grădiniță

Curs:

1. Principii și etape în proiectarea activităților educaționale privind *Educația pentru siguranța online* în grădiniță;
2. Modalități de integrare curriculară a conținuturilor *Educației pentru siguranța online* la vârsta preșcolară;
3. Rolul parteneriatului grădiniță-familie în educația pentru siguranța copiilor în mediul online;
4. Evaluarea învățării copiilor de vârstă preșcolară în contextul *Educației pentru siguranța online*.

Seminar:

1. Proiectarea conținutului „*Mediul online și utilizatorii*” la vârsta preșcolară;
2. Structurarea activităților bazate pe conținutul „*Imagini bune, imagini rele/nepotrivite*” la nivelul Educației timpurii;
3. Strategii de predare a conținutului „*Imaginea mea online*” la vârsta preșcolară;
4. Abordarea praxiologică a conținutului „*Prietenii în mediul online*” în activitățile din grădiniță;
5. Organizarea activităților bazate pe conținutul „*Cyberbullying sau hărțuirea în mediul online*” la vârsta preșcolară;
6. Consilierea familiei privind *Educația pentru siguranța online* a copiilor.

Metode și tehnici de predare și învățare

Curs: prelegere, explicație, brainstorming, învățare prin descoperire, problematizarea, graficul T, metoda RAI, ciorchinele, tehnica CCC ș.a.

Seminar: explicație, demonstrație, studiu de caz, conversație euristică, joc didactic, învățare prin sarcini de lucru, Diagrama Venn, Explozia stelară ș.a.

Strategii de evaluare

- Evaluarea periodică nr. 1: *Probă practică*
- Evaluarea periodică nr. 2: *Proiect didactic*
- Evaluarea semestrială: *Studiu de caz*

În contextul monitorizării, se accentuează dezvoltarea competenței de autoevaluare și evaluare reciprocă a procesului și a produselor de învățare. Produsele realizate de studenți în format digital vor fi încărcate într-un spațiu Google Drive, verificate de titularul cursului și însoțite de feedback formativ și recomandări.

Studiul individual

Nr	Unități de învățare	Ore studiu indiv.	Unități de conținut	Produsul preconizat	Modalități de evaluare
1.	Siguranța în mediul online în contextul procesului educațional	12	Fundamente teoretice și normative ale cursului „<i>Educația pentru siguranța online</i>” Standardele de protecție și siguranță a copiilor în mediul online Studierea specificului conținuturilor <i>Educației pentru siguranța online la nivelul educației timpurii</i>	Realizarea unui dicționar de termeni specifici Educației pentru siguranța online Structurarea unei Agențe cu notițe în contextul Standardelor de protecție și siguranță a copiilor în mediul online Analiza conținuturilor: „<i>Mediul online și utilizatorii</i>”, „<i>Imaginea mea online</i>”, „<i>Imagini bune, imagini rele/nepotrivite</i>”, „<i>Prietenii în mediul online</i>”, „<i>Cyberbullying sau hărțuirea în mediul online</i>” și crearea unui tabel cu caracteristicile fiecărui conținut pentru vârsta preșcolară Analiza unui video ce abordează o situație de <i>risc online</i> pentru preșcolari și elaborarea unei Fișe de analiză	Evaluare formativă (notare selectivă) Evaluare reciprocă Evaluare formativă Evaluare periodică 1. (evaluare obligatorie)

2.	Conținuturi recomandate pentru proiectarea activităților de <i>Educație pentru siguranța online</i> în grădiniță	18	Modalități de integrare a conținuturilor <i>Educației pentru siguranța online</i> la vârsta preșcolară	Crearea unui proiect didactic integrat la unul din conținuturile <i>Educației pentru siguranța online</i>	Evaluare periodică 2. (evaluare obligatorie)
			Proiectarea conținutului „ <i>Mediul online și utilizatorii</i> ” la vârsta preșcolară	Modelarea unei situații de învățare pentru preșcolari la conținutul „ <i>Mediul online și utilizatorii</i> ”	Evaluare reciprocă
			Studierea modalităților de abordare a conținutului „ <i>Imaginea mea online</i> ” la vârsta preșcolară	Simularea unei secvențe de activități pentru conținutul „ <i>Imaginea mea online</i> ”	Evaluare formativă
			Proiectarea conținutului „ <i>Imagini bune, imagini rele/nepotrivite</i> ” la nivelul <i>Educației timpurii</i>	Realizarea unei activități bazate pe conținutul „ <i>Imagini bune, imagini rele/nepotrivite</i> ” pentru preșcolari	Evaluare formativă (notare selectivă)
			Abordarea praxiologică a conținutului „ <i>Prietenii în mediul online</i> ” în activitățile din grădiniță	Efectuarea unui Referat pe tema „ <i>Relațiile de prietenie a copilului de vârstă preșcolară în mediul online</i> ”	Evaluare reciprocă
			Structurarea activităților bazate pe conținutul „ <i>Cyberbullying sau hărțuirea în mediul online</i> ” la vârsta preșcolară	Analiza platformelor online, filmelor și a altor surse pentru recunoașterea situațiilor ce abordează cyberbullying-ul la nivelul copiilor din grădiniță	Evaluare formativă (notare selectivă)
			Consilierea familiei pe dimensiunea <i>Educației pentru siguranța online</i>	Realizarea unui Proiect individual de parteneriat cu familia privind valorificarea conținuturilor <i>Educației pentru siguranța copiilor online</i>	Evaluare formativă (notare selectivă)

Bibliografie

1. Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și abuzurilor sexuale (Convenția de la Lanzarote), aprobată la 25.10.2007 și ratificată de Republica Moldova la 19.12.2011, disponibilă la: <https://rm.coe.int/168046e1d9>
2. Digital Education Action Plan 2021-2027: Resetting education and training for the digital age, disponibil la: <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan>
3. Ghid de implementare a standardelor de protecție și siguranță a copiilor/elevilor în mediul online. Chișinău, disponibil la: <https://siguronline.md/cadre-didactice/ghidul-de-implementare-a-standardelor-pentru-protectia-si-siguranța-copiilor-in-mediul-online-2/>
4. Ghid de utilizare a internetului, ed. a 2-a, Chișinău, 2016. Disponibil la: https://mecc.gov.md/sites/default/files/ghid_utilizare_internet_ron.pdf

5. Ghidul pentru protecția copilului în mediul online. http://mecc.gov.md/sites/default/files/itu_cop_-_ghid_copii_-_republica_moldova.pdf
6. Platforma UK Safer Internet Centre: resurse informative, educative pentru grupuri profesionale, copii, tineri și îngrijitori (disponibil în limba engleză) <https://www.saferinternet.org.uk/>
7. Portalul Internet Matters: resurse educaționale pentru părinți și copii, resurse didactice pentru lucrul cu copiii (disponibil în limba engleză) - <https://www.internetmatters.org/>
8. Portalul Ora De Net: resurse pentru părinți, copii și profesori dezvoltate în cadrul proiectului derulat de Salvați Copiii România - <https://oradenet.ro/>
9. Portalul SigurOnline: resurse informative și didactice pentru copii, părinți și profesori (disponibil în limbile română și rusă) - www.siguronline.md
10. Recommendation CM/Rec(2019)10 of the Committee of Ministers to member States on developing and promoting digital citizenship education, adopted by the Committee of Ministers on 21 November 2019 at the 1361st meeting of the Ministers' Deputies, disponibile la: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=090000168098de08
11. Repere metodologice privind securitatea și siguranța online a elevilor în procesul educațional la distanță pentru instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal, aprobate prin ordinul Ministerului Educației și Cercetării al RM nr. 1069 din 06.10.2021, disponibile la: http://mecc.gov.md/sites/default/files/img20201007_13332167_0.pdf
12. Siguranța copiilor în mediul online: Ghid pentru cadrele didactice din învățământul primar, Chișinău 2022, disponibil la: <https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranța-online-1/>
13. Siguranța copiilor pe internet. Chișinău, 2021, disponibilă la: https://consulting.md/files/reports/49/sumar_siguranța_copiilor_pe_internet_1_.pdf
14. Standardele de calitate pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general din perspectiva școlii prietenoase copilului, aprobate prin ordinul Ministerului Educației al RM nr. 970 din 11.10.2013, disponibile la: https://mecc.gov.md/sites/default/files/o970din_11_10_13_standarde_spc_0.pdf
15. Standardele de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general, aprobate prin ordinul Ministrului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1124 din 20 iulie 2018, disponibile la: https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_de_competenta_profesionala_ale_cadrelor_didactice_din_invatamantul_general.pdf
16. Standardele pentru protecția și siguranța copiilor/ elevilor în mediul online, aprobate prin ordinul Ministerului Educației și Cercetării al RM nr. 985 din 07.10.2022, disponibile la: https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_aprobare_sso_2022_0.pdf
17. Strategia pentru un internet mai bun pentru copii, adoptată în mai 2022 de Comisia Europeană, disponibilă la: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/strategy-better-internet-kids>
18. <https://educatia.mediacritica.md/ro/>
19. <https://www.youtube.com/watch?v=Ey0xhN95llw>
20. <https://siguronline.md/>

Resurse metodice

21. Cucoș C. Informatizarea în educație. Aspecte ale virtualizării formării. Iași: Polirom, 2006.
22. Drăgan J., Ștefănescu P. (coord.). Povară A., Velicu A. Reprezentarea violenței televizuale și protecția copilului. București: Vanemonde, 2009.
23. Ficea B. Tehnici de manipulare. București: Nemira, 1997.
24. Ohrimenco (Boțan) A., Cojocari L. Educația digitală în instituția de educație timpurie: Suport de curs pentru studenți: Program de studii Pedagogie Preșcolară. Chișinău: Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, 2023. 114 p.
25. Țărnă Ec. Bazele comunicării. Ediția a II-a. Chișinău: Prut Internațional, 2017

Învățământ primar

Denumirea programului de studii	Pedagogie în învățământul primar
Ciclul	I
Denumirea cursului	Educația pentru siguranța elevilor în mediul online
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Științe ale educației Pedagogia învățământului primar
Titular de curs	
Cadre didactice implicate	
e-mail	

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
	2			60	30	30

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Disciplina Educația pentru siguranța elevilor în mediul online urmărește formarea competențelor necesare pentru a ghida elevii de vârstă școlară mică în utilizarea sigură și responsabilă a internetului, precum și prevenirea riscurilor asociate mediului online. Prin intermediul acestui curs, studenții vor dobândi comportamente digitale responsabile față de sine și față de ceilalți, vor învăța să identifice semnele unor situații de risc și să aplice soluții eficiente de prevenire. În cadrul cursului, studentul va lucra cu noțiuni și principii fundamentale ale Educației pentru siguranța online și va învăța modalitățile concrete de abordare și integrare a strategiilor de identificare și prevenire a violenței online în practica educațională din învățământul primar.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

CPS-1. Valorificarea cadrului normativ și a politicilor educaționale din perspectiva educației pentru siguranța online în învățământul primar;

CPS-2. Aplicarea reperelor psihologice și pedagogice privind dezvoltarea personalității și particularitățile educaționale ale elevilor de vârstă școlară mică în activitățile de educație pentru siguranța online;

CPS-3. Comunicarea unui mesaj educațional relevant concepției, adaptat finalităților educației pentru siguranța online și caracteristicilor de vârstă a elevului de vârstă școlară mică;

CPS-4. Proiectarea procesului educațional privind siguranța online la nivelul învățământului primar, pe baza reperelor conceptuale și a cadrului metodologic aprobat, valorificând o abordare inter- și trans-disciplinară;

CPS-5. Realizarea procesului educațional cu elevii de vârstă școlară mică prin utilizarea tehnologiilor educaționale adecvate paradigmei acceptate în educația pentru siguranța online;

CPS-6. Evaluarea rezultatelor școlare ale elevilor de vârstă școlară mică în contextul educației pentru siguranța online, în baza metodologiei specifice și a particularităților de vârstă;

CPS-7. Crearea unui parteneriat educațional eficient între școală, familie și alți actori educaționali implicați în formarea personalității elevului de vârstă școlară mică, din perspectiva siguranței online.

CPS-8. Soluționarea constructivă a conflictelor și problemelor apărute în medul școlar și online, manifestând respect și toleranță.

Rezultatele învățării

La finalizarea cursului, studentul va fi capabil:

R-1. să aplice prevederile actelor normative, ale politicilor educaționale și ale curriculumului național pentru învățământul primar în proiectarea, realizarea și evaluarea procesului didactic privind educația pentru siguranța online;

R-2. să valorifice reperele psihologice și pedagogice ale dezvoltării elevului de vârstă școlară mică în toate etapele procesului educațional pentru siguranța în mediul online;

- R-3.** să formuleze mesaje educaționale relevante și adaptate nevoilor individuale ale elevilor;
R-4. să elaboreze proiecte de scurtă durată cu abordare inter- și trans-disciplinară;
R-5. să selecteze strategii didactice adaptate vârstei și particularităților individuale ale elevilor, pentru a susține educația pentru siguranța online;
R-6. să evalueze rezultatele elevilor în conformitate cu specificul vârstei și cerințele educației pentru siguranța online;
R-7. să stabilească modalități eficiente de colaborare cu familia și alți factori educaționali în sprijinul dezvoltării elevilor;
R-8. să propună soluții eficiente pentru rezolvarea situațiilor conflictuale și a problemelor apărute în mediul educațional, inclusiv online.

Precondiții

Pentru dezvoltarea competențelor, studentul trebuie să dețină cunoștințe fundamentale dobândite în cadrul disciplinelor: Psihologia vârstelor, Psihologie generală, Didactică generală, Educație digitală ș.a.

Repartizarea orelor

Nr. d/o	Unități de învățare	Total ore	Ore contact direct			Ore studiu individual
			C	S	L	
1.	Siguranța în mediul online în contextul procesului educațional	24	8	4	-	12
2.	Conținuturi recomandate pentru proiectarea lecțiilor de <i>Educație pentru siguranța online</i> din școala primară	36	7	11	-	18
TOTAL		60	15	15	-	30

Unități de conținut

Unitatea de învățare nr. 1. *Siguranța în mediul online în contextul procesului educațional*

Curs:

Fundamente teoretice și normative ale cursului „Educația pentru siguranța online”;

1. Standardele de protecție și siguranță a elevilor în mediul online;
2. Conținuturile specifice Educației pentru siguranța online abordate la nivelul școlii primare;
3. Strategii didactice pentru predarea Educației pentru siguranța online la vârsta școlară mică.

Seminar:

1. Studiul Educației pentru siguranța online în clasele primare;
2. Abordarea praxiologică a conținuturilor Educației pentru siguranța online la vârsta școlară mică.

Unitatea de învățare nr. 2. *Conținuturi recomandate pentru proiectarea lecțiilor de Educație pentru siguranța online din școala primară*

Curs:

1. Proiectarea conținuturilor pentru clasele primare;
2. Integrarea conținuturilor Educației pentru siguranța online în alte discipline școlare la nivelul învățământului primar;
3. Parteneriatul școală-familie în educația pentru siguranța elevilor în mediul online;
4. Evaluarea elevilor în cadrul activităților de educație pentru siguranța online.

Seminar:

1. Proiectarea conținutului „Mediul online și utilizatorii”;
2. Abordarea conținutului „Imaginea mea online”;
3. Proiectarea conținutului „Imagini bune, imagini rele/ nepotrivite”;
4. Abordarea praxiologică a conținutului „Prietenii în mediul online”;
5. Structurarea lecțiilor bazate pe conținutul „Cyberbullying sau hărțuirea în mediul online”;
6. Implicarea familiei în procesul educativ privind siguranța elevilor de vârstă școlară mică în mediul online.

Metode și tehnici de predare și învățare

Curs: prelegere, explicație, brainstorming, învățare prin descoperire, problematizare, graficul T, metoda RAI, ciorchinele, tehnica CCC etc.

Seminar: explicație, demonstrație, studiul de caz, conversație euristică, jocul didactic, învățare bazată pe sarcini de lucru, Diagrama Venn, Explozia stelară etc.

Strategii de evaluare

- Evaluarea periodică nr. 1: Probă practică
- Evaluarea periodică nr. 2: Proiect didactic
- Evaluarea semestrială: Studiu de caz

În contextul formării competenței de monitorizare a dezvoltării, se pune accent pe autoevaluare și evaluare reciprocă, iar produsele studenților vor fi arhivate într-un spațiu Google Drive, însoțite de feedback și recomandări de îmbunătățire ale titularului cursului.

Studiul individual

Nr	Unități de învățare	Ore studiu indiv.	Unități de conținut	Produsul preconizat	Modalități de evaluare
1.	Siguranța în mediul online în contextul procesului educațional	12	Studierea Educației pentru siguranța online în clasele primare Standardele de protecție și siguranță a elevilor în mediul online Abordarea praxiologică a conținuturilor <i>Educației pentru siguranța online</i> la vârsta școlară mică	Realizarea unui dicționar de termeni specifici Educației pentru siguranța online Structurarea unei Agende cu notițe în contextul Standardelor de protecție și siguranță a elevilor în mediul online Analiza conținuturilor: „<i>Mediul online și utilizatorii</i>”, „<i>Imaginea mea online</i>”, „<i>Imagini bune, imagini rele/nepotrivite</i>”, „<i>Prieteniile în mediul online</i>”, „<i>Cyberbullying sau hărțuirea în mediul online</i>” și crearea unui tabel cu caracteristicile fiecărui conținut Analiza unui video ce abordează o situație de Cyberbullying și elaborarea unei Fișe de analiză	Evaluare formativă (notare selectivă) Evaluare reciprocă Evaluare formativă Evaluare periodică 1. (evaluare obligatorie)
2.	Conținuturi recomandate pentru proiectarea lecțiilor de Educație pentru siguranța online din școala primară	18	Valorificarea conținuturilor educației pentru siguranța online în disciplinele școlare la nivelul învățământului primar Proiectarea conținutului „<i>Mediul online și utilizatorii</i>” la vârsta școlară mică	Crearea unui proiect didactic cu caracter inter- sau transdisciplinar la unul din conținuturile Educației pentru siguranța online Modelarea unei situații de învățare pentru copiii de vârstă școlară mică la conținutul „<i>Mediul online și utilizatorii</i>”	Evaluare periodică 2. (evaluare obligatorie) Evaluare reciprocă

			Studiarea modalităților de abordare a conținutului „ <i>Imagina mea online</i> ” în clasele primare	Analiza unităților de competență și modelarea unei situații de învățare pentru copiii de vârstă școlară mică	Evaluare formativă (notare selectivă)
			Proiectarea conținutului „ <i>Imagini bune, imagini rele/nepotrivite</i> ” la nivelul Învățământului Primar	Proiectarea unei lecții bazate pe conținutul „ <i>Imagini bune, imagini rele/nepotrivite</i> ” pentru elevii claselor primare	Evaluare formativă (notare selectivă)
			Abordarea praxiologică a conținutului „ <i>Prietenii în mediul online</i> ” în activitățile din clasele primare	Efectuarea unui Referat pe tema „ <i>Relații de prietenie în mediul online la copiii de vârstă școlară mică</i> ”	Evaluare reciprocă
			Structurarea lecțiilor bazate pe conținutul „ <i>Cyberbullying sau hărțuirea în mediul online</i> ” la vârsta școlară mică	Analiza platformelor online, filmelor și a altor surse pentru recunoașterea situațiilor ce abordează cyberbullying-ul la nivelul elevilor din clasele primare	Evaluare formativă (notare selectivă)
			Implicarea familiei în educația pentru siguranța elevilor de vârstă școlară mică în mediul online	Realizarea unui proiect individual de parteneriat cu familia privind valorificarea conținuturilor <i>Educației pentru siguranța elevilor online</i>	Evaluare formativă (notare selectivă)

Bibliografie

1. Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și abuzurilor sexuale (Convenția de la Lanzarote), aprobată la 25.10.2007 și ratificată de Republica Moldova la 19.12.2011, disponibilă la: <https://rm.coe.int/168046e1d9>
2. Digital Education Action Plan 2021-2027: Resetting education and training for the digital age, disponibil la: <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan>
3. Ghid de implementare a standardelor de protecție și siguranță a copiilor/elevilor în mediul online. Chișinău, disponibil la: <https://siguronline.md/cadre-didactice/ghidul-de-implementare-a-standardelor-pentru-protectia-si-siguranța-copiilor-in-mediul-online-2/>
4. Ghid de utilizare a internetului, ed.a 2-a, Chișinău, 2016. Disponibil la: https://mecc.gov.md/sites/default/files/ghid_utilizare_internet_ron.pdf
5. Ghidul pentru protecția copilului în mediul online. http://mecc.gov.md/sites/default/files/itu_cop_-_ghid_copii_-_republica_moldova.pdf
6. Platforma UK Safer Internet Centre: resurse informative, educative pentru grupuri profesionale, copii, tineri și îngrijitori (disponibil în limba engleză) <https://www.saferinternet.org.uk/>
7. Portalul Internet Matters: resurse educaționale pentru părinți și copii, resurse didactice pentru lucrul cu copiii (disponibil în limba engleză) - <https://www.internetmatters.org/>
8. Portalul Ora De Net: resurse pentru părinți, copii și profesori dezvoltate în cadrul proiectului derulat de Salvați Copiii România - <https://oradenet.ro/>
9. Portalul SigurOnline: resurse informative și didactice pentru copii, părinți și profesori (disponibil în limbile română și rusă) - www.siguronline.md
10. Recommendation CM/Rec(2019)10 of the Committee of Ministers to member States on developing and promoting digital citizenship education, adopted by the Committee of Ministers

on 21 November 2019 at the 1361st meeting of the Ministers' Deputies, disponibile la: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=090000168098de08

11. Repere metodologice privind securitatea și siguranța online a elevilor în procesul educațional la distanță pentru instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal, aprobate prin ordinul Ministerului Educației și Cercetării al RM nr. 1069 din 06.10.2021, disponibile la: https://mecc.gov.md/sites/default/files/img20201007_13332167_0.pdf
12. Siguranța copiilor în mediul online: Ghid pentru cadrele didactice din învățământul primar, Chișinău 2022, disponibil la: <https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranza-online-1/>
13. Siguranța copiilor pe internet. Chișinău, 2021, disponibilă la: https://consulting.md/files/reports/49/sumar_siguranza_copiilor_pe_internet_1_.pdf
14. Standardele de calitate pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general din perspectiva școlii prietenoase copilului, aprobate prin ordinul Ministerului Educației al RM nr. 970 din 11.10.2013, disponibile la: https://mecc.gov.md/sites/default/files/o970din_11_10_13_standarde_spc_0.pdf
15. Standardele de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general, aprobate prin ordinul Ministrului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1124 din 20 iulie 2018, disponibile la: https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_de_competenta_profesionala_ale_cadrelor_didactice_din_invatamantul_general.pdf
16. Standardele pentru protecția și siguranța copiilor/ elevilor în mediul online, aprobate prin ordinul Ministerului Educației și Cercetării al RM nr. 985 din 07.10.2022, disponibile la: https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_aprobare_sso_2022_0.pdf
17. Strategia pentru un internet mai bun pentru copii, adoptată în mai 2022 de Comisia Europeană, disponibilă la: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/strategy-better-internet-kids>
18. <https://educatia.mediacritica.md/ro/>

Resurse metodice

19. Cucoș C. Informatizarea în educație. Aspecte ale virtualizării formării. Iași: Polirom, 2006.
20. Drăgan J., Ștefănescu P. (coord.). Povară A., Velicu A. Reprezentarea violenței televizuale și protecția copilului. București: Vanemonde, 2009.
21. Ficea B. Tehnici de manipulare. București: Nemira, 1997.
22. Handrabura L., Grîu N., Șpac S. Educație pentru media: (clasele a 3-a - a 4-a): auxiliar didactic pentru învățători și elevi/ Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI). Chișinău: F.E.-P. "Tipografia Centrală", 2017. 140 p.
23. Țărnă Ec. Bazele comunicării. Ediția a II-a. Chișinău: Prut Internațional, 2017

Învățământ gimnazial

Denumirea programului de studii	
Ciclul	I
Denumirea cursului	Educația pentru siguranța elevilor în mediul online
Facultatea/catedra responsabilă de curs	
Titular de curs	
Cadre didactice implicate	
e-mail	

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
	2			60	30	30

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul „Educația pentru siguranța elevilor în mediul online” este conceput pentru a sprijini formarea profesională a viitoarelor cadre didactice, în vederea promovării unei culturi digitale sigure și responsabile în rândul elevilor din învățământul gimnazial. De asemenea, studentul își va dezvolta comportamente online responsabile față de sine și față de ceilalți, precum și abilități de identificare a semnelor unor situații de risc, identificând pași siguri și soluții pentru evitarea acestora. În cadrul acestui curs, studentul va opera, în primul rând, cu noțiunile și principiile fundamentale ale Educației pentru siguranța online. În alt doilea rând, i se vor prezenta modalități de integrare a strategiilor de identificare, prevenire și combatere a violenței online în practica educațională la nivel gimnazial.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

- CPS-1.** Valorificarea cadrului normativ și a politicilor educaționale din perspectiva educației pentru siguranța online în învățământul gimnazial;
- CPS-2.** Aplicarea reperelor psihologice și pedagogice privind particularitățile educaționale și dezvoltarea personalității elevului din ciclul gimnazial, prin activități de educație pentru siguranța în mediul online;
- CPS-3.** Comunicarea unui mesaj educațional relevant concepției, adecvat finalităților Educației pentru siguranța online și particularităților de vârstă a elevului din învățământul gimnazial;
- CPS-4.** Proiectarea procesului educațional al educației pentru siguranța online la nivelul învățământului gimnazial, valorificând abordările inter- și trans-disciplinare și cadrul metodologic aprobat;
- CPS-5.** Implementarea activităților educaționale cu ajutorul tehnologiilor digitale, în vederea creării unui mediu sigur de învățare online;
- CPS-6.** Evaluarea rezultatelor școlare ale elevilor din ciclul gimnazial în baza reperelor conceptuale ale educației pentru securitate online și a particularităților de vârstă;
- CPS-7.** Dezvoltarea parteneriatelor educaționale eficiente între școală, familie și alți factori implicați în formarea elevului;
- CPS-8.** Gestionarea constructivă a conflictelor și situațiilor de problemă în cadrul clasei de elevi, inclusiv din mediul online, între elevul ciclului gimnazial și familie sau instituția de învățământ, manifestând respect și toleranță.

Rezultatele învățării

La finalizarea programului de studii, studentul va fi capabil:

- R-1.** să utilizeze prevederile actelor normative, documentelor de politici educaționale și curriculumului național pentru învățământul gimnazial în proiectarea, realizarea și evaluarea activităților privind educația pentru siguranța online;
- R-2.** să aplice reperele psihologice și pedagogice în realizarea activităților dedicate siguranței în mediul online;

- R-3.** să formuleze un mesaj educațional adaptat particularităților elevilor;
- R-4.** să elaboreze proiecte didactice de scurtă durată din perspectiva abordării inter- și trans-disciplinare a conținuturilor curriculare ale disciplinelor conexe educației pentru siguranța online la nivelul învățământului gimnazial;
- R-5.** să selecteze strategii didactice adaptate vârstei și particularităților individuale ale elevului din clasele gimnaziale în vederea realizării educației pentru siguranța online;
- R-6.** să evalueze rezultatele elevilor în funcție de concepția educației pentru siguranța online și particularitățile de vârstă;
- R-7.** să selecteze modalități eficiente de colaborare cu familia și alți factori educaționali implicați în formarea personalității elevului din ciclul gimnazial din perspectiva educației pentru siguranța online;
- R-8.** să propună soluții pentru gestionarea eficientă a conflictelor și problemelor apărute în mediul școlar și online.

Precondiții

Pentru dezvoltarea competențelor vizate, studentul trebuie să dețină cunoștințe de bază dobândite în cadrul disciplinelor: Psihologia vârstelor, Psihologie generală, Didactică generală, Educație digitală etc.

Repartizarea orelor

Nr. d/o	Unități de învățare	Total ore	Ore contact direct			Ore studiu individual
			C	S	L	
1.	Siguranța în mediul online în contextul procesului educațional	24	8	4	-	12
2.	Conținuturi recomandate pentru proiectarea lecțiilor de <i>Educație pentru siguranța online</i> la nivel gimnazial	36	7	11	-	18
TOTAL		60	15	15	-	30

Unități de conținut

Unitatea de învățare nr. 1. *Siguranța în mediul online în contextul procesului educațional*

Curs:

1. Delimitări teoretice și normative ale cursului „Educația pentru siguranța online”;
2. Standardele de protecție și siguranță a elevilor în mediul online;
3. Conținuturile Educației pentru siguranța online abordate la nivel gimnazial;
4. Strategii de predare-învățare a Educației pentru siguranța online în clasele gimnaziale.

Seminar:

1. Studiul Educației pentru siguranța online în clasele gimnaziale;
2. Abordări praxiologice ale conținuturilor Educației pentru siguranța online în gimnaziu.

Unitatea de învățare nr. 2. *Conținuturi recomandate pentru proiectarea lecțiilor de Educație pentru siguranța online la nivel gimnazial*

Curs:

1. Proiectarea conținuturilor Educației pentru siguranța online la nivel gimnazial;
2. Integrarea conținuturilor Educației pentru siguranța online în cadrul disciplinelor școlare la nivel gimnazial;
3. Parteneriatul școală-familie în educația pentru siguranța elevilor în mediul online;
4. Evaluarea elevilor din gimnaziu în activitățile de educație pentru siguranța online.

Seminar:

1. Proiectarea conținutului „Identitatea online” în clasele gimnaziale;
2. Modalități de abordare a conținutului „Imaginea și reputația online” în clasele V-IX;
3. Structurarea lecțiilor bazate pe conținutul „Cyberbullying sau hărțuirea în mediul online”;
4. Proiectarea conținutului „Relații și comunicare în mediul online” la nivel gimnazial;
5. Abordarea praxiologică a conținutului „Abuzul sexual online” în activitățile din gimnaziu;
6. Elaborarea proiectelor de parteneriat școală-familie în educația pentru siguranța elevilor în mediul online.

Metode și tehnici de predare și învățare					
Curs: prelegere, explicație, brainstorming, învățare prin descoperire, problematizare, graficul T, metoda RAI, ciorchinele, tehnica CCC ș.a. Seminar: demonstrație, studiul de caz, conversație euristică, joc didactic, învățarea bazată pe sarcini de lucru, Diagrama Venn, Explozia stelară ș.a.					
Strategii de evaluare					
- Evaluarea periodică nr. 1: Probă practică - Evaluarea periodică nr. 2: Proiect didactic - Evaluarea semestrială: Studiu de caz În contextul formării competenței de monitorizare a dezvoltării, se promovează autoevaluarea și evaluarea reciprocă a produselor de învățare. Produsele digitale realizate de studenți vor fi stocate într-un spațiu Google Drive, verificate de titularul cursului și însoțite de feedback constructiv.					
Studiul individual					
Nr	Unități de învățare	Ore studiu indiv.	Unități de conținut	Produsul preconizat	Modalități de evaluare
1.	Siguranța în mediul online în contextul procesului educațional	12	Studierea Educației pentru siguranța online în clasele gimnaziale Standardele de protecție și siguranță a elevilor în mediul online Abordarea praxiologică a conținuturilor <i>Educației pentru siguranța online</i> în gimnaziu	Realizarea unui dicționar de termeni specifici <i>Educației pentru siguranța online</i> Structurarea unei Agende cu notițe în contextul Standardelor de protecție și siguranță a elevilor în mediul online Analiza conținuturilor: „Identitatea online”, „Imaginea și reputația online”, „Conținuturi online”, „Cyberbullying sau hărțuirea în mediul online”, „Relații și comunicare în mediul online”, „Abuzul sexual online” și crearea unui tabel cu caracteristicile fiecărui conținut Analiza unui video cu situații de violență online și elaborarea unei Fișe de analiză	Evaluare formativă (notare selectivă) Evaluare reciprocă Evaluare formativă Evaluare periodică 1. (evaluare obligatorie)
2.	Conținuturi recomandate pentru proiectarea lecțiilor de <i>Educație pentru siguranța online</i> la nivel gimnazial	18	Valorificarea conținuturilor <i>Educației pentru siguranța online</i> în cadrul disciplinelor școlare la nivel gimnazial Proiectarea conținutului „Identitatea online” în clasele gimnaziale	Crearea unui proiect didactic cu caracter interdisciplinar la unul din conținuturile <i>Educației pentru siguranța online</i> Proiectarea unei situații de învățare bazate pe „Identitatea online” pentru o anumită categorie de elevi	Evaluare periodică (evaluare obligatorie) Evaluare formativă (notare selectivă)

			Studierea modalităților de abordare a conținutului „ <i>Imagina și reputația online</i> ” în clasele V-IX	Aplicarea unei metode didactice pentru stabilirea asemănărilor și deosebirilor dintre imagine și reputație online cu elevii claselor gimnaziale	Evaluare reciprocă
			Structurarea lecțiilor bazate pe conținutul „ <i>Cyberbullying sau hărțuirea în mediul online</i> ”	Analiza platformelor online, filmelor și a altor surse pentru recunoașterea situațiilor ce abordează hărțuirea în mediul online potrivite elevilor din clasele gimnaziale	Evaluare formativă (notare selectivă)
			Proiectarea conținutului „ <i>Relații și comunicare în mediul online</i> ” la nivel gimnazial	Efectuarea unui Referat pe tema „ <i>Relații în mediul online și metode de comunicare</i> ”	Evaluare reciprocă
			Abordarea praxiologică a conținutului „ <i>Abuzul sexual online</i> ” în activitățile din gimnaziu	Selectarea și descrierea metodelor de prevenire a diverselor forme de abuz în mediul online	Evaluare formativă (notare selectivă)
			Elaborarea proiectelor de parteneriat școală-familie în educația pentru siguranța elevilor în mediul online	Realizarea unui proiect individual de parteneriat cu familia privind valorificarea conținuturilor <i>Educației pentru siguranța elevilor online</i>	Evaluare formativă (notare selectivă)

Bibliografie

1. Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și abuzurilor sexuale (Convenția de la Lanzarote), aprobată la 25.10.2007 și ratificată de Republica Moldova la 19.12.2011, disponibilă la: <https://rm.coe.int/168046e1d9>
2. Digital Education Action Plan 2021-2027: Resetting education and training for the digital age, disponibil la: <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan>
3. Ghid de implementare a standardelor de protecție și siguranță a copiilor/elevilor în mediul online. Chișinău, disponibil la: <https://siguronline.md/cadre-didactice/ghidul-de-implementare-a-standardelor-pentru-protectia-si-siguranța-copiilor-in-mediul-online-2/>
4. Ghid de utilizare a internetului, ed.a 2-a, Chișinău, 2016. Disponibil la: https://mecc.gov.md/sites/default/files/ghid_utilizare_internet_ron.pdf
5. Ghidul pentru protecția copilului în mediul online. http://mecc.gov.md/sites/default/files/itu_cop_-_ghid_copii_-_republica_moldova.pdf
6. Platforma UK Safer Internet Centre: resurse informative, educative pentru grupuri profesionale, copii, tineri și îngrijitori (disponibil în limba engleză) <https://www.saferinternet.org.uk/>
7. Portalul Internet Matters: resurse educaționale pentru părinți și copii, resurse didactice pentru lucrul cu copiii (disponibil în limba engleză) - <https://www.internetmatters.org/>
8. Portalul Ora De Net: resurse pentru părinți, copii și profesori dezvoltate în cadrul proiectului derulat de Salvați Copiii România - <https://oradenet.ro/>
9. Portalul SigurOnline: resurse informative și didactice pentru copii, părinți și profesori (disponibil în limbile română și rusă) - www.siguronline.md

10. Recommendation CM/Rec(2019)10 of the Committee of Ministers to member States on developing and promoting digital citizenship education, adopted by the Committee of Ministers on 21 November 2019 at the 1361st meeting of the Ministers' Deputies, disponibile la: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=090000168098de08
11. Repere metodologice privind securitatea și siguranța online a elevilor în procesul educațional la distanță pentru instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal, aprobate prin ordinul Ministerului Educației și Cercetării al RM nr. 1069 din 06.10.2021, disponibile la: https://mecc.gov.md/sites/default/files/img20201007_13332167_0.pdf
12. Siguranța copiilor în mediul online: Ghid pentru cadrele didactice din învățământul primar, Chișinău 2022, disponibil la: <https://siguronline.md/cadre-didactice/brosura-profesori-elevi-educatie-si-siguranta-online-1/>
13. Siguranța copiilor pe internet. Chișinău, 2021, disponibilă la: https://consulting.md/files/reports/49/sumar_siguranta_copiilor_pe_internet_1_.pdf
14. Standardele de calitate pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general din perspectiva școlii prietenoase copilului, aprobate prin ordinul Ministerului Educației al RM nr. 970 din 11.10.2013, disponibile la: https://mecc.gov.md/sites/default/files/o970din_11_10_13_standarde_spc_0.pdf
15. Standardele de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general, aprobate prin ordinul Ministrului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1124 din 20 iulie 2018, disponibile la: https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_de_competenta_profesionala_ale_cadrelor_didactice_din_invatamantul_general.pdf
16. Standardele pentru protecția și siguranța copiilor/ elevilor în mediul online, aprobate prin ordinul Ministerului Educației și Cercetării al RM nr. 985 din 07.10.2022, disponibile la: https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_aprobare_sso_2022_0.pdf
17. Strategia pentru un internet mai bun pentru copii, adoptată în mai 2022 de Comisia Europeană, disponibilă la: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/strategy-better-internet-kids>
18. <https://educatia.mediacritica.md/ro/>

Resurse metodice

19. Cucoș C. Informatizarea în educație. Aspecte ale virtualizării formării. Iași: Polirom, 2006.
20. Drăgan J., Ștefănescu P. (coord.). Povară A., Velicu A. Reprezentarea violenței televizuale și protecția copilului. București: Vanemonde, 2009.
21. Ficea B. Tehnici de manipulare. București: Nemira, 1997.
22. Handrabura L., Grîu N., Șpac S. Educație pentru media: (clasele a 3-a - a 4-a): auxiliar didactic pentru învățători și elevi/ Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI). Chișinău: F.E.-P. "Tipografia Centrală", 2017. 140 p.
23. Țărnă Ec. Bazele comunicării. Ediția a II-a. Chișinău: Prut Internațional, 2017

MAI MULTE RESURSE SUNT DISPONIBILE PE

WWW.SIGURONLINE.MD

72

